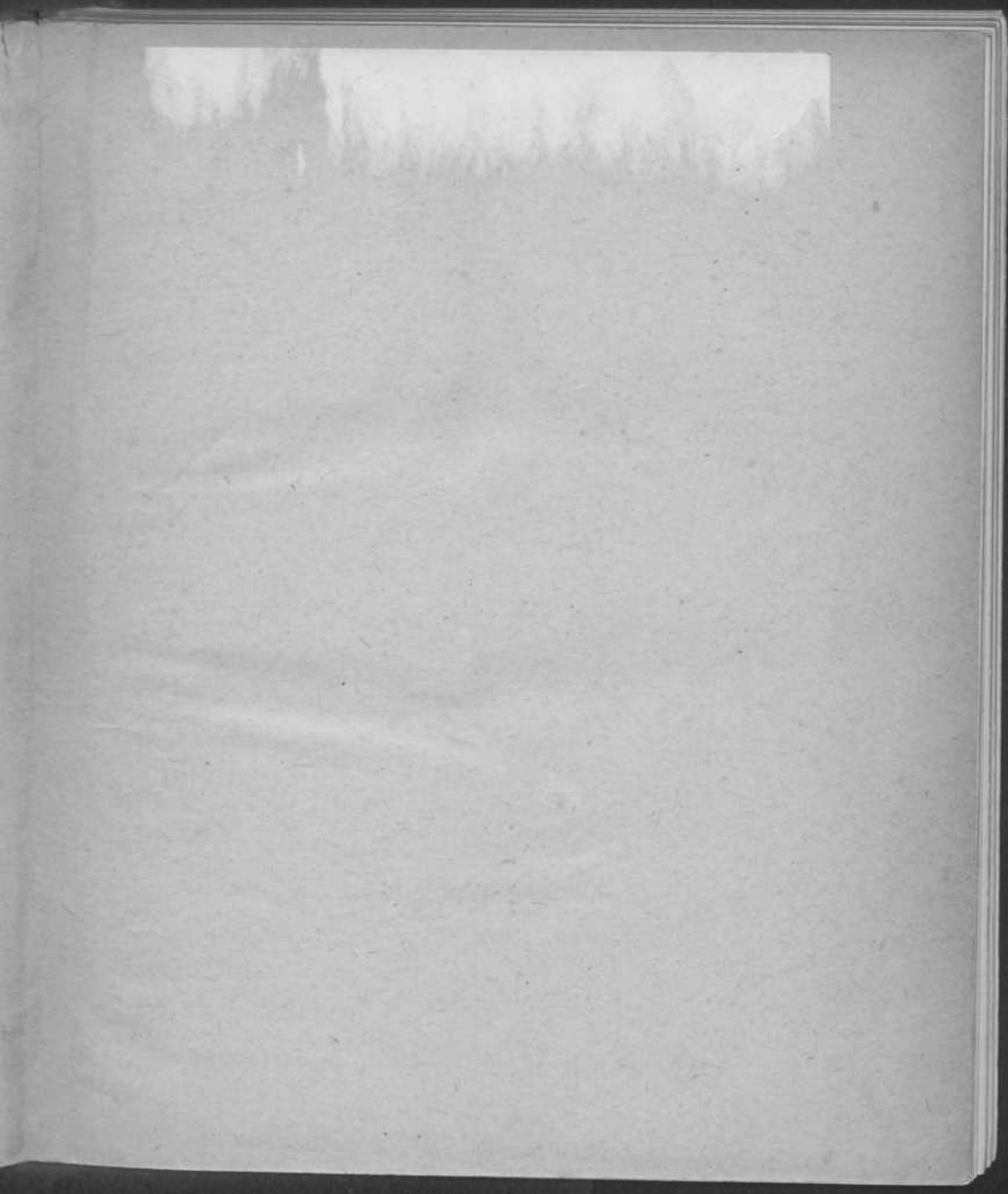


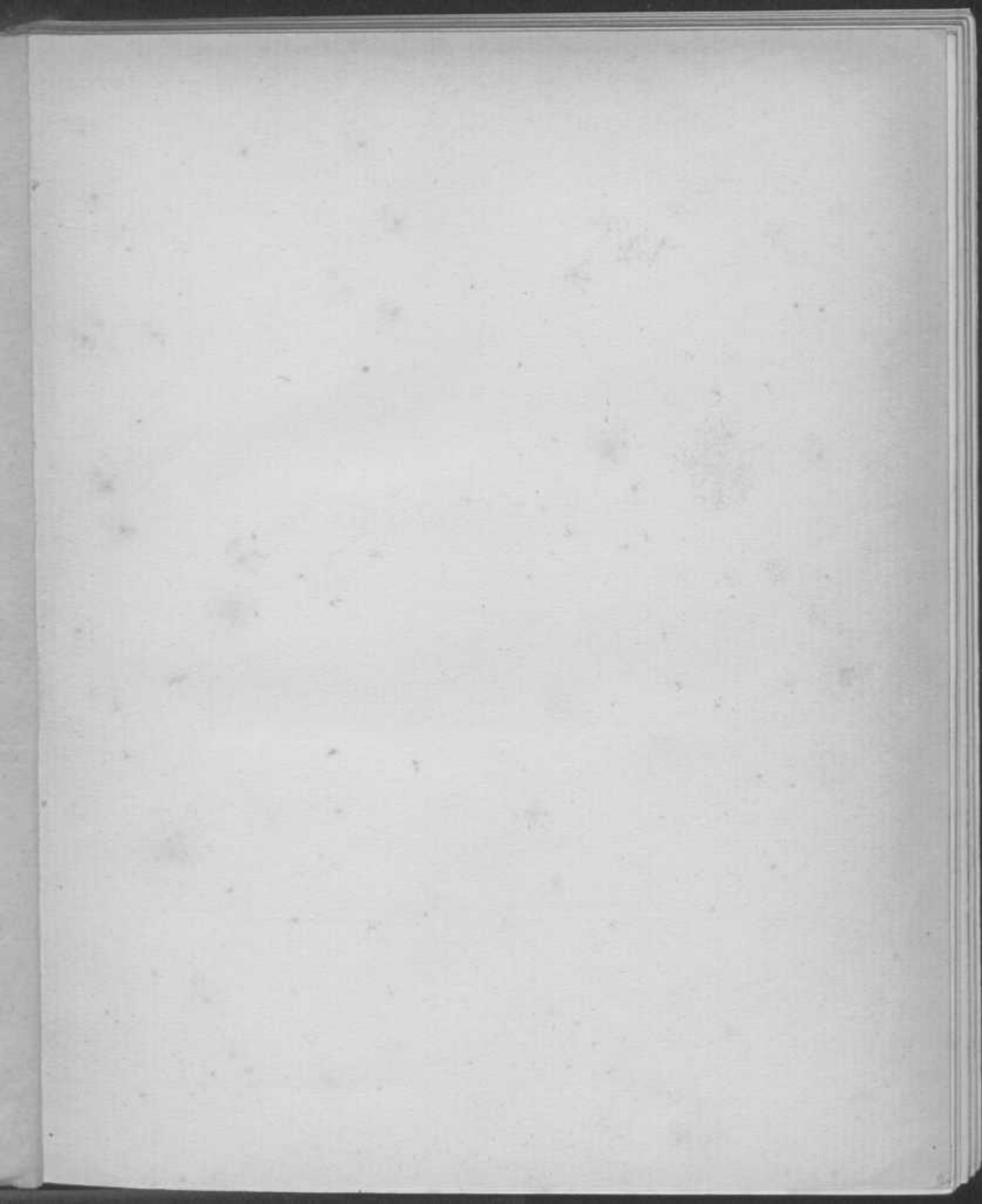
600 733

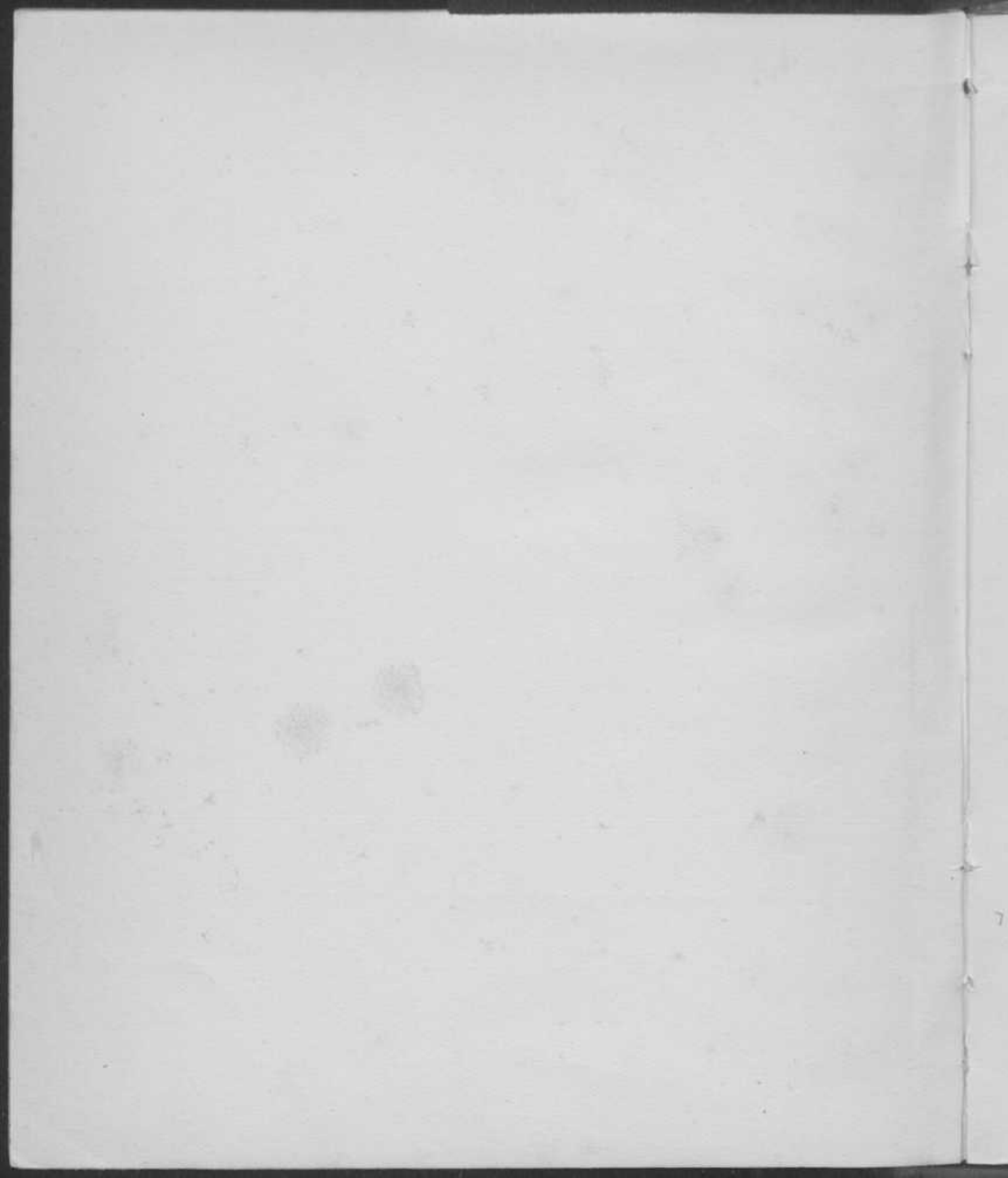
De boeken worden uitgeleend voor een termijn van 14 dagen. Op verzoek kan deze termijn worden verlend.

Indien het boek niet op tijd is terug bezorgd, en geen verlenging is aangevraagd, wordt boete geheven. Deze bedraagt gedurende de eerste week na het verstrijken van den uitleenings-termijn 2 cents per dag, gedurende de tweede week 3 cents per dag, gedurende de derde week 4 cents per dag, en bij langer verzuim 5 cents per dag.

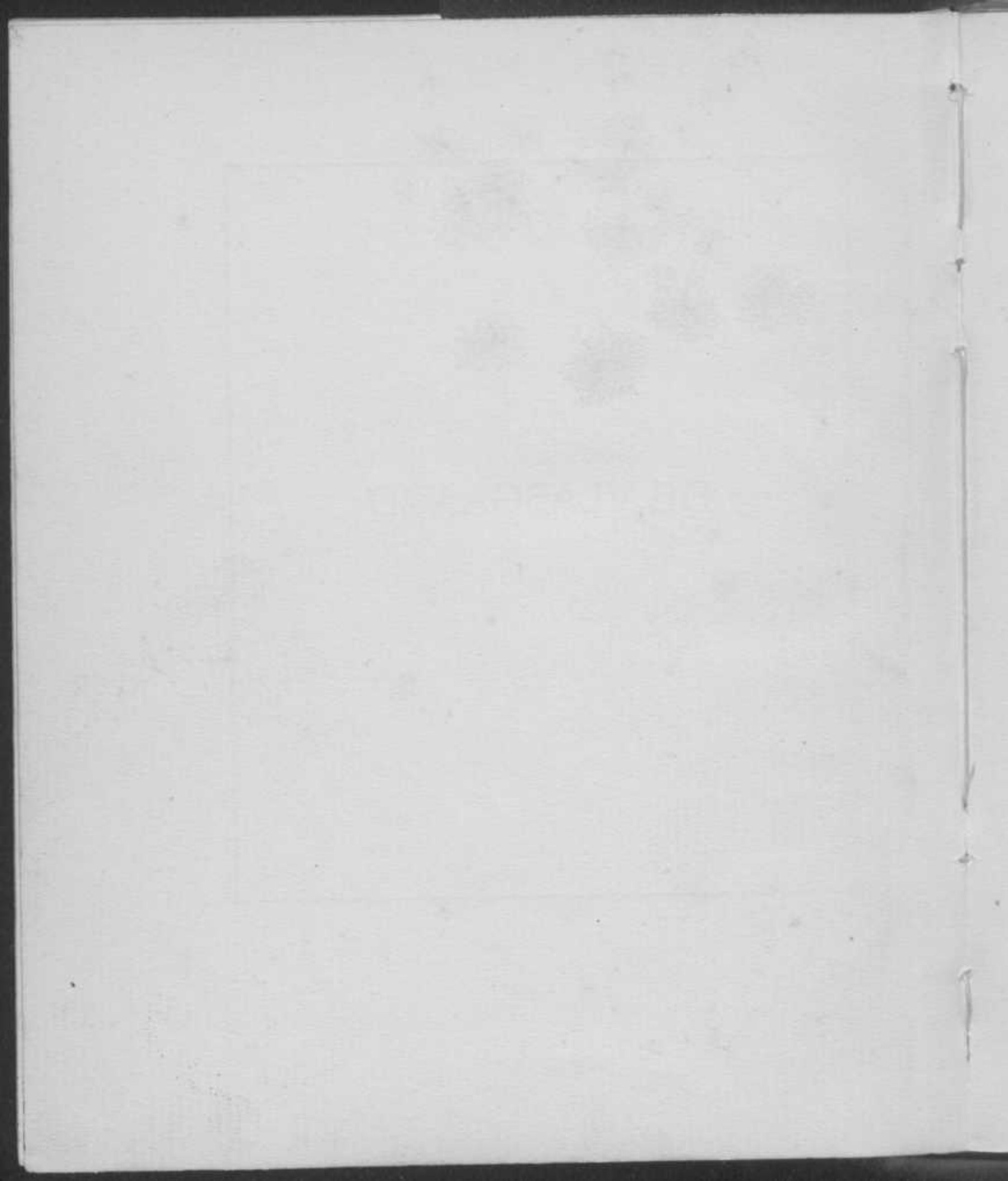
Een boek kan niet eerder worden geruild dan 3 dagen na den dag, waarop het ter leen is ontvangen.







DE VLASGAARD



C. 0111/10

X

DE VLASGAARD

EEN LANDELIJK TAFEREEL IN VERZEN

DOOR

RENÉ DE CLERCQ

BOEKVERSIERING

VAN

J. B. HEUKELOM



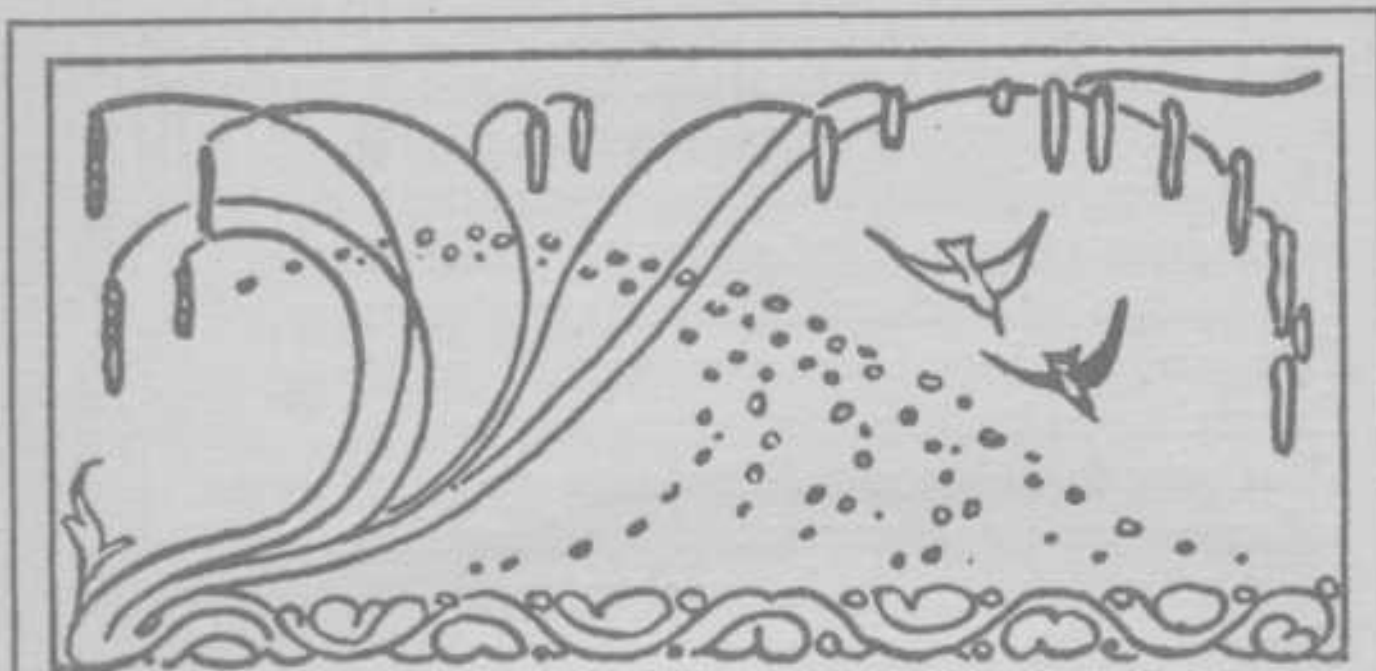
AMSTERDAM / MCMXVI / S. L. VAN LOOY





DEN HEER PROF. PAUL FREDERICQ
wordt dit werk met eerbied opgedragen door
zijn dankbaren leerling

mk het geluid van wegroeiende niet gesnoeten op de boorden van de boot
by de boorden van de boot



DE ZAAIER.

De zonne zat, van over 't zwarte bosch,
Op 't lage veld heur bundels goud te gooien ;
De teere korens wiegden luw en los
En duizend botten barstten uit hun plooiën.
Hel, door den naakten open dorentuin,
Blonk weer de wei vol tint- en tintelingen,
Met koeien, bont van wit en rood en bruin,
Die goedig grazend door de grassen gingen.
Een bloote grond lag, tusschen al dat groen,
Nog hier en daar een strepe lands te smachten
Naar zaad en groeite om lachend mee te doen
In 't groote ontbinden van de jonge krachten.
Daar wrocht nu Dolf, die knecht en knape was

Op 't Roode Hof waar al dat land aan hoorde,
Al tijlijk aan het zaaien van het vlas
Op 't effen stuk dat in den morgen stoorde.
Rechtdoor ging hij, goênstaps en zonder staan,
Liet in zijn voorschoot, die naar onder zakte,
Zijn vingers door het vette lijnzaad gaan,
En zeelde en zaaide 't op de bruine vlakke.
Wat scheen hij groot alléén daar op dien grond,
Waarover hij zijn arm uitwijdend zwaaide,
Vollustig, licht gelijk de morgenstond,
Gezond gelijk de zaden die hij zaaide!
Zijn zwarte kroezels krulden uit zijn klak,
Zijn wangen bruinden van de zomerbranden,
En 't vuur, dat uit zijn donkere oogen brak,
Was mild als zonnevuur op lentelanden.
Hij had zijn deugd in dat gewenschte werk,
Dat hem verlostte uit lage kamerengte,
En voelde zich nog eens zoo groot en sterk
Als hij daar ging in 't vrije, in al zijn lengte.
Nu kwam zijn tijd, zijn lieve tijd weer aan,
Van ploegen, eggen, zaaien, maaien, mesten;
Nu zou hij weer gelijk een koning staan
In al dat volk met sleetsche broeks en vesten.
Wat gaf het hem dat hij een meester had
Die over hem en allen mocht gebieden,
Wanneer die meester zin noch lust bezat
Om zich te moeien met die stomme lieden,

Die beulden, om, voor een geringe huur,
Zijn schuur vol graan, zijn stal vol vee te steken;
Wanneer die meester hem, den knecht, 't bestuur
Liet van de hoeve en 't vrijste doen en spreken?
Was Krelis hier de baas, Dolf was de boer.
Hij kocht, verkocht; hij zei: mijn hooi, mijn graantas.
Hij lachte, knikte of knorde, vloekte en zwoer,
Naarmate 't werk of goed of slecht gedaan was.
Zijn leute was te leven op dat land,
Het door en om te boren en te bouwen,
En dan, in 't dorp, den beker in de hand,
Te schelden op de jongens die maar trouwen.
Dus neerstig zaaiend was hij in zijn weer,
En stapte, zonder hals of hoofd te wenden,
Gestadig, trager door en sneller weer,
Met lange schâuw het lange stuk tot tenden.
Hij greep en smeed, en was zijn voorraad op,
Hij vulde weer zijn voorschoot uit het zakje,
Dat hij liet staan, met toegewrongen krop,
Dáar op den hoek bij 't drooge pallemtakje.
Dan weder voort, al verder van den kant,
En altijd maar eenbaarlijk nemen, werpen,
Met zekerheid uit zegenende hand.
Hoog aan den hemel zat in lichten brand
De zon haar lange stralen sleep te scherpen....
't Werd middag zijn. Nog éénen worp, Dolf stond.
Hij liet zijn leege schorte vallen, stopte

Zijn steenen pijpke met een hul er rond
En rookend ging naar 't hof waar 't noene klopte.
Een meesje dat fliefloddrend nederdopte,
Beetbekte, voor zijne oogen, de eerste mug.
Halfwege kwam hem lustigjes en vlug
Een pertig bruinoogd meisjen in 't gemoet dat
Zijn hand hield aan zijn keten op zijn rug,
Gaande met vasten voet op 't smalle voetpad.

— Dag Celia.

— Dag Dolf.

— Ei, toon eens, jong!

— Een proper garen, hé? Het zal zóo sterk zijn.

In 't laatste was er soms een draad die sprong,

Maar dit is beter, 't zal gemakkelijk werk zijn.

— Ik voel het. Zeg eens, maakt uw vader nog

Uw spoelen?

— Ja hij, Dolf. Hij beeft een beetje

Van ouderdom en ziekte, maar 't gaat toch.

Wij trekken samen nog een taamlijk preetje,

Als er maar werk is op 't fabriek!

— Ik hoor

De weverij gaat slecht, lijk alle nering;

Maar hebt gij daar geen inslag meer noch schering,

Gij komt op 't hof, precies als na en voor.

— Ik dank u, Dolf. Gij zijt een brave vent,

Zei Celia. Ze zag naar hare voeten.

— Men moet daarom niet braaf zijn, sapperment,

Wij zijn al menschen, meisken, en we moeten
Malkaar wat helpen.

— Leert u dat Julie?

Loeg Ceel en keek hem guitig in zijne oogen.

— Julie of iemandel.... om 't even wie....

— Neen, Dolf; die ware een doek om u te droogen!

— Gij zijt een duiveljongske, Celia;

Maar, 'k moet nu weg; ze zullen ginder wachten.

— En ik word moede als ik zoo stille sta.

Dag Dolf.

— Goën dag, lief Ceelke, en goë gedachten!

Dolf keerde zich wel driemaal om. Daar ging

Ze, recht; haar roode rokje ruischend achter,

Met dikke plooiën schauw en zonneshing

En gaandeweg al zonniger en zachter.

Zoo gauw zij heen was druld' hij peinzend voort

Al door 't kariëken op de breede baan,

Tot aan de groote wijde lindepoort,

Waar hij zijn pijpke uitklopte om in te gaan....

Ze zaten al aan tafel — Aan een schelf

Patatten, in 't pateel, wel overgoten

Met papsous, at daar, buiten Krelis zelf,

Al 't volk van het gedoe. De vorken sloten

In hunne vuisten, gaande blinkend-rap

Met rookend-heete stukken naar hun monden.

— Ha Dolf! Wij zijn al klaar met onzen pap!

Kreet Mie.

— De aardappelschelf is ook geschonden,
Zei Gust de boever.

— Toe dan, zet u bij.

De mannen en de meiden schoven open,
Met spijtzieke oogen loerend naar een mei,
Die toch zoo meelde en waar ze weg van kropen
Niet zonder tegenzin.

— Ik ben er al!

Zei Dolf en nam zijn plaats in, daar te midden.
Hij sloeg een kruis, met lichten lippenval,
En bleef, de hand aan 't hoofd, een tijdje bidden.
Daar stond nu recht de dochter van het huis,
Een leelijk vrouwmensch melkoogde en vlashaarde.
De vorken vielen en een stil geruisch
Kwam uit haar mond dat traag tot stem verzwaarde:
— Den zaaidag moet gij niet aan het pateel,
Adolf. Daar in de kamer staat een stukje
Schoon braadvleesch, malsch en gansch op zijn geheel.
Eet dat met Krelis! ging het met een drukje
Op ieder woord.

— Gelijk gij wilt, Julie.

Zei Dolf, en sprong meteen al uit de reke.
De stalmeid monkelde.

— Kijk zie, kijk zie,

Daar komt de baas!

— Hij heeft het van de weke

Nog lastig met dat hanenpreuven, snoof

De koeier, gaapmonds aan het kneeuweknabbelen.
De deur vloog open. Alleman verschoof
Eerbiedig en opeens verging het babbelen.
— Dag baas! Dag meester!

Krelis groette nauw,

Streek met zijn hand zijn roode bollekaken
Tot in zijn haar van bleekend kattedgrauw,
En trachtte zijn kleine oogskes groot te maken.
— Neem! riep hij, en hij reikte een linnen zak
Aan Gust. Laat die vervloekte beest maar loopen.
Dat piepte al eer dat hij een steke stak;
Maar, dju, hij zal 't bekoopen, duur bekoopen!
— Gij hebt er nog wel and're, troostte nu
Julie.

— Nog and're! De and're zijn veel jonger.

— Toe stel u, broer.... Adolf dineert met u.
— 't Is wel voor mij. Maar haast u, ik heb honger.
Die rotte haan, verdomme!
— Hebt gij gelezen? vroeg Julie, wanneer
Het volk van tafel opstond, Ja?

Ze knikten.

De mannen staken 't op, terwijl ze zeer
Benieuwd en nijdig in de kamer blikten.
Daar at men vleesch. De vreemde zoete geur
Die sterk en storend heel het huis vervulde,
Vervolgde hen tot aan en in de deur:
Zij dampden dat de rook hun hoofd omkrulde.

Julie liep danig weg en weer, bekeef
De meiden, die de schotels waschten, raakte
Voorzichtig in de groote kamer, bleef
Er stonden lange staan en vroeg hoe 't smaakte.
— Best! zei heur Dolf. Hard werk geeft appetijt.
— Hoe ver zijt ge al?

— O, 't avond ben ik tenden.

Zij koutten samen. Krelis had geen tijd
Om mee te doen: hij peuzelde. Dat kenden
En knecht en zuster en zij lieten hem.
— Wel Jezus, al genoeg? Neem nog dien wafel!
Dolf schudde en sloeg een vliegske van de tafel.
Hij had gedaan, bad vlug een Onzen Vader,
Rees op en

— Wacht! zei Krelis met een stem
Van honig. Wacht, Adolf!

De knecht ging nader.

Julie slofte in de keuken. Krelis lei
Zijn hand op Dolf zijn schouder, liet ze zakken
Al strelestrijkend van zijn rug, en zei:
— Wat dunk er u van Ceelke? zou het pakken?
Dolf kleurde.

— Pakken? bij de weefster daar,
Uit 't leemen huisje?

— Ja, die bruine, jongen.

— Wat weet ik, baas? Ze ziet er toch niet naar,
En heeft nog nooit een wiegelied gezongen.

— Het ware de eerste niet. Nu, zwijgen, hoor!
— Geen vrees Tot later, baas! Julie, tot later!
De kwezel zag hem gaan, den wegel door,
Ter poorten uit en dan, langs wal en water,
De breede baan en 't veld in. Lange stond
Ze daar, geplant Dan keek ze naar den hoogen,
Een lijderglimlach om den breeden mond
En flauwe vlamkes in haar leelijke oogen.
Baas Krelis snorkte al.





ONDER 'T WIEDEN.

De wolken liggen in lagen
Van balken op balken gespreid,
Met gouden beslag beslagen
En blauwe belegsels beleid.

Roosgele gabben en kerven
Gaan beurtelings open en dicht;
Nog nauwlijks geboren, sterven
Te zamen, schaduw en licht.

En alle de wolken gloeien
Van boven tot beneên;

En vlakker al vlakker vloeien
Ze in goudene waters uiteen.

De zonne wankelt en wiggelt
Op 't klinkklaar koperen veld,
Met rozige reten doorricheld
En speiernde spelden doorspeld.

Nu wappert in vurige vouwen
De vlammende morgenvlag,
En de schamele boomen aanschouwen
Den heerlijk rijzenden dag.

Ginds, langs de tweevoethooge rogge, zit er
In 't warmtelooze vroege lichtgeschitter,
Een lange reke volks te wieden in
Den vlasgaard, — al te gaar lijk één gezin
Van vrouwen, met alhier, aldaar er tusschen,
Een ouden man. Alsof er niemand was
Piept rond hun hoofd een bende grauwe musschen.
Traag rijden ze in het kleingeblaârde vlas
Dat blikkert van den dauw, gekrompen, kruipend,
Nu halverugge recht, dan stijver stuipend,
Met breedgevooide strooen hoeden, voor
De zon, katoenen jachtjes blikkend door
Een ende baalgoed, bruine of roode rokken
En, top omlaag, de wilgen holleblokken.

In hoopkes ligt het achter hen in 't rond
Vol dikke stalen onkruid, dunne pemen
En strepen herelkes, die van den grond
Oprillen om hun rechtte weer te nemen.
Ze rijden, rijden, roerloos schier en met
Hun hand gelijkelijk tot klauw gezet,
Al eenig, eenig stille, zonder spreken,
En altijd eeuwig in dezelfde reke.
Slechts nu en dan een lizig windgewuif
En 't eindelooze doove rokgeschuif.
Doch hoor, een vrouwen-stemme, kruipend-lage,
Langtrekkend, treurig-diep, en eindelijk trage,
Als zong de zware grond daar zelf:

Maria, groote, reine,
U liggen wij te voet;
Wij zijn zoo kwaad en kleine,
Maria, wees ons goed.

En allen mee:

Ave, Ave,
Maria, wees gegroet.

Dan inniger:

Ook gij hebt op der aarde,
Gepijnd, geslaafd, gewroet,

Gewaardigd door uw waarde
Der armen arremoed....
Ave, Ave,
Maria, wees gegroet.

Geleid ons, arme lieden,
Schier blind van zweet en bloed.
En weer, als gij zult wieden,
Ons uit der hellen gloed....
Ave, Ave,
Maria, wees gegroet.

't Eentonig slepende refrein blijft stroomen
Langsheen het land, als witte morgensmoor,
Die, aangezwollen tot gedunde doomen,
Bleekblauwend optrekt in den zonnegloor.
Het licht versterkt, de dauwdrop laat zijn beven,
De kobbenetten zijn uit goud geweven....
— Met jong volk, Ceelke, ga ik geren om.
Ik ben een oude mensch, maar openhertig,
Dat gaat mij, zie! 't Is nu al acht en dertig,
Misschien wel veertig jaar dat ik hier kom,
En hoop er lange nog te komen, Ceelke.
Een hof van zeven peerden! Komen ze eens
Te trouwen, de een of de ander, met zijn deelke
Kan ieder voort.

— Julie of Krelis? Neen z'!

Die trouwen, Mele, neen'z! Zei roste Bette.
Julie spreekt maar van Lourdes en van Salette,
En Krelis, God den Heer! Die trouwen, neen z'!
— Was ik zoo jong als Ceel, wist Liete Lavens,
En snel daarbij, ik zou 't eens willen zien,
En willen weten of ik hier zou wiên,
Van 's morgens vroeg tot late, late 's avonds.
— Als gij maar niet te lui waart, lachte Ceel.
— Gij spant den knape liever in 't gareel,
Newaar? Nu zie-de, elk wenscht zijn eigen wenschen.
— Is dat nu klaps voor arme kristen menschen?
Maande Angela. Wij zijn den eersten Mei
En 't avond is er bedevaart, en zou-de
Niet beter bidden nu?

— Daar is ze, zei
Sofietje stil. Daar is ze weer, die oude!
En Angela met heure waterstem
Bad langzaam laag en luid:

Eerste mysterie,
De Boodschap van den engel Gabriël....
En klagende hun leed en hun miserie:
Onze Vader, die in de hemelen zijt....
Daar lazen ze allen, bukkend en gebogen.
Daarboven jubelden van tijd tot tijd
De leeuwerks die de blauwe lucht doorvlogen.

's Noens staat het zonnig hof in rep en roer.
Van aan de poortelinde tot in huis,
Over geheel den grooten groenen koer,
Eén in- en uit, één leven en gedruis,
De hoenders manken, met een laag geflodder
Somtjids, van deur tot deur, aan alle koten;
En aarde en gers, en messing, drek en modder,
't Draagt al de sporen van hun vliezen pooten.
Vlug op de veursten duivekes vergaren,
Verrijden, ronken, roepen, bekkeparen;
En langs de roode pannen strijkt de pauw
Zijn steert van ronden groen en ronden blauw.
De wiedsters zitten hier en daar te rusten,
Op 't bloote gersplein, op een ende boom,
Of op een paar uiteengeworpen schooven.
Julie leunt aan het venster, lui en loom.
Voor de open poort zijn Dolf en Wies en Gusten
Een wagen stroo aan 't laden; Dolf van boven.
De mannen, daar beneden, heffen, steken
De bundels op hun vorken naar hem toe.
Hij grijpt ze, schikt ze, roept alwaar en hoe
En onder zijne voeten zwellen vast de reken.
De keukendeur gaat open. Ceelke stapt
De zulle af, met een blikken ketelke in
Heur hand. Baas Krelis achterna. Hij klapt
Met haar gemeenzaam, neemt ze bij den kin,
En dwingt de zwijgende naar hem te kijken.

Zij bleekbloost en tracht vergeefs te wijken.
De vrouwen loeren, schelend en jaloersch,
En Dolf legt weer een bundel al te noesch....
Nu kan de weefster voort. Baas Krelis monkelt
Terwijl ze bloode naar de poorte stronkelt.
Het ketelke in de zonne spiegelvonkelt.
— Ceel, waar naartoe? vraagt Dolf van op den wagen.
— Ik moet mijn vader nog zijn eten dragen!
Zij gaat.

— Toe Dolf, gij houdt ons niet meer bij!
— Niet bij? Gij schiet ook al te zeere, gij!....
Het klokje luidt, de noenstond loopt ten ende,
In éénen troep vertrekt de bonte bende.

Den avond zijgt als zegen
Om heide, weide en zand.
Vaag worden al de wegen
Eéndonker met het land.

De grijze verte nadert
Onhoorbaar, kalm en zacht,
In 't blauwende gebladert
Daalt stille vredenacht.

De hemel heeft zich rustig
Om de aarde heengevleid,
En zoent haar nu wellustig,
In zwijgende eenzaamheid!

Bin, bin, bin, bin: het klokje op de kapel.
Bin, bin, bin, bin: eentonig droef en hel.
Met boete en bede gaan de vrome scharen,
Een kruis voorop en koopren kandelaren,
Daarna de priester in zijn koorhemd, fijn
Geplooid, de keerserilde sacristijn,
De vrouwen in hun mantelkap gedoken,
De mannen blootshoofds, buigend en gebroken.
En kinderen die overal tusschen zijn,
Gelijkig, trede op trede, trage, trage,
En dicht opeen, vol donkerheid en rouw,
De straten door al tusschen boom en hage
Naar 't heiligdom van Onze Lieve Vrouw.
Men hoort de rokken slepen en bijtijden
De paternosterbollekens die glijden.
Ze klimmen, klimmen en al klaarder klinkt
Het klingelende klokje en hooger, hooger...
Ginds, onder 't grijze schaliedakje, blinkt
De geluw-roode gevel. Laag, als woog er
Een last op hunne hoofden, stuipen ze al,
Trekend in 't huis van die verlichten zal.

De keersevlamkes doen alsof ze speelden
En lange schauwen schuiven, scheef en schots,
Langsheen de muren op de bonte beelden
Der Zeven Weeën van de Moeder Gods.
Daar zit Julie geknield aan de eerste statie.
Schuin helt haar hoofd voorover; uit een nacht
Van droefheid, ziet haar vreemde blik zoo zacht
En: Wees gegroet, Maria, vol van gratie...
Haar lippen prevelbeven, klacht op klacht,
Een eindelooze lange lamentatie:
„O Lijdster, die de lijdende verhoort,
Zie neer op mij van uit het zalig oord!
O help mij, steun mij, heilig mij gestadig,
En wees mij, arme zondares, genadig”.
Hare oogen weenen en haar hart bidt voort:
„O zoete Bruid van Jozef, zegen mij.
Hoop der hopeloozen, sta mij bij...
Kyrie eleison, Christe eleison,
Christe audi nos, Christe exaudi nos.
De menigte dringt buiten. Zoete schijnt
De bleeke maan in de avondgrijze luchten.
Haar licht en schauw, ten halven uitgelijnd,
Laat ze over al de gaande menschen vluchten.
Mater purissima, ora pro nobis,
Mater castissima, ora pro nobis.
De beêvaart kronkelt donker naar de kerk.
Verflauwend in de dubbel reken huizen,

Vergaat de zang allengskens tot een suizen.
't Portaal draait open. Brandend wierookwerk
Vervult de fletsverlichte diepe beuken
Met zinbedwelmend aangename reuken.
Het orgel davert.

Tantum ergo, sacramentum.

De menschen knielen in het halve duister.
Op 't outer geeft, in gouden licht en luister,
Hoogplechtig nu de bevend-oude priester aan
Het volk de benedictie. — 't Is gedaan.

— Wat doet gij hier zoo moedermensch alleene,
Mijn schaap? De koster zal gaan sluiten en
Wat doet gij hier zoo moedermensch alleene?

— Mijnheer de paster, zei Julie, ik ben
Gebleven om u... om u eens te spreken.

— Zeg op, mijn lieve kind, wat kan ik doen?

— Mijnheer, mijnheer de paster, 't is al weken
Geleden, dat gij zeidt in uw sermoen

Dat elk moest bidden om zijn staat te kennen.

Ik heb gebeden en... ik ben al 't oud

Om nonneke te worden, en ik zoud'

Mij in een klooster zeker nooit gewennen,

Mijnheer de paster, nooit. En toch moet ik

Een staat aangaan; 'k ben voor den oogenblik

Al vier en dertig, peins eens, voor een vrouwe.

— 'k Begrijp u: Zeker, zeker, gij moet trouwen.

— Wel Heere toch, mijnheer de paster.

— Zie,

Mijn kind, ik heb het oog op iemand, die
Uw schik zal zijn: den treffelijken pachter
Van 't Goeder Geest. Hij is een weduwnaar,
Doch zonder kind; en 'k weet, hij zoekt nog achter
Een vrouwke —

— Ja, mijnheer de paster, maar...

Julie bleef steken.

— Denkt gij zelf op iemand?

Tastte de herder.

— 't Dunkt me dat me niemand

Zou beter gaan dan onze Adolf.

— Uw knecht?

Wel dochterken, is 't ernstig wat ge zegt?

— Hij is niet rijk, 't is waar, mijnheer de paster,

Maar voor den stiel zijn er geen beter, neen!

Mijn broër — nu werd haar stem allengskens vaster —

Mijn broër wil rentenieren... Heel alleen

Op 't hof kan ik niet voort. 'k Moet iemand hebben
Mijnheer de paster, die de zaken kent.

— Adolf! Zoo zoo, mijn kind. Zoo zoo, mijn kebbe.

— Jawel Adolf! Al heeft hij geenen cent

Of hem of niemand, zei ze net en nijdig.

Ze zweeg beschaamd. Dan herbegon ze mijdig:

— Mijnheer de paster, als gij wilt, spreek hem

Daarover eens. Ik kan, ik durf niet zelve...

Ze stokte, tranen beefden in haar stem.
— Wees maar gerust, mijn schaap, ik zal u helpen.
Reeds Zondag, na de mis, zal ik hem zien,
Ik wil hem alles zeggen, alles vragen.
Gij, ondertusschen, waak en bid. Misschien
Zal onze Lieve Vrouw u deze dagen
Verhooren.

— Dank u, dank u, o mijnheer...

Zij brak in snikken los.

— Nu kom maar zeer

En ween niet, kind!

Al luider krijschend liep

Julie de kerk uit. 't Lag een witte spree
Van maanlicht over 't veld en alles sliep
In ongestoorden nachtelijken vree.





ZONDAGACHTERNOEN.

De linde lost
Heur knoppen uit hun kneep,
Omdekt en dost
Heur kruin met blad en kegel,
En, zon-omlaaid,
Daar schuift haar schaduwsleep,
Breed uitgezwaaid
Alover, haag en wegel.

Hoe zwierig-zwaar
Die dichte looverhut
Met, hier en daar,
Een lichte gabbe er tusschen,

Waar, 't in de gauwt',
Als er de wind aan schudt,
Lijk grijzegrauw
Van meezen en van musschen.

Nu staat ze stil...
Eén leut'rig bladje slechts
Dat spelen wil
Met 't eigen schaduwbeeldeke,
Draai-wakkel-wikt
Gezwind van links naar rechts
En lacht en knikt
Zijn lustje uit en zijn weeldeke.

Schoon zondagweer, hé Dolf? juicht Krelis, de armen
Gekruist op zijnen rug, in 't deurgat staande
En loerend door het volk, ginds op de barmen,
De baan op dorpwaarts naar de vespers gaande.
— Schoon zondagweer! De Dorpies komen ginder
Reeds om den koffie, Ceelke met den oude.
Julie daar vroeg ze en ja, ik ook, ik vind er
Plezier in. Ware ik in uw plaats, ik zoude
Hier ook eens blijven.

— Ja, Dolf, blijf met ons.

Wij kunnen 't avond wat te langer lezen.
Er is versch bier in huis, en Staaf en Fons
En de andre vrienden zullen u voor dezen

Eenigen keer wel kunnen missen.

— Goed,

Ik blijf dan maar.

— Daar zijn ze! Welgekomen,
Cies, welgekomen, Ceel. Hoe gaat 't? Gij doet
Ons veel plezier!

Julie had reeds de muts

Van Ceel traag-futselende weggenomen.
Elk zette zich; de koffie werd geschonken,
De suiker vóorgezet, en Cies, de duts,
Keek schuw rond hem, preusch in zijn eigen om-
dat hij en Ceel dus lekk're koffie dronken
Met witte suiker op het Roode Hof.
Het scheen hem alles hier zoo vreemd, zoo rijk.
Die groote horloge met dien breeden slinger,
Die schouwe vol tellooren, blinkend lijk
Spiegels, dat tintlend tin- en koperwerk,
Die klaargeschuurde tafel, waar zijn vinger
En duim standvastiglijk speelbeefden met
Een lepeldingske tusschen zijne tas
En gindschen suikerpot van glinstrend glas.
Hij, Cies, zat hier in al die schoone dingen;
En ja, die flinke ferme jongelingen,
Die zedig zwartgekleede juffer, gingen
Zoo vriendelijk met zijne dochter om...
Nevens den heerd zat Wies alleen en stom...
Zie Ceel, zijn Ceel daar, was toch ook een blom,

Een perel van een meiske, en haar lijveke
 Haar blauwblond zondaglijke sloot haar
 Zoo dicht de leen, en o, dat bruine haar...
 Zij was een blom, een perel van een wijveke!
 Nu werd een flesche franschen uitgehaald
 En dreupelkes. De jongelieden tikten
 Nog maar, als Cies alreeds zijn lippen likte.
 — Cies, man, uw drank heeft zeker nooit verschaald?
 Loeg Krelis en hij schonk alweder over.
 — Wat blijft u, baas? Ik word gedurig doover.
 Ja, hij is goed, uw franschen, hij is goed;
 Niet al te sterk, baas, en niet al te zoet."
 Zij dronken nog een borreltje en de flesche
 Ging toegestopt weer in de bruine dresse.
 De maarte kwam de tafel ruimen en
 De vliegskes, die daar, kopke neder, zaten
 Te zuigen, moesten elk hun dropke laten.
 Ze liepen ronkend langs de vensterruiten
 Of reden op de schouw of bijsden buiten.
 De kaart kwam uit.
 — Is 't jassen, Dolf? Ik ken
 Dat spel niet, zeide Ceelke.
 — Kunt gij boeren?
 Vroeg Krelis.
 — Ja.
 — Wij zullen boeren, boeren!
 — Kleen spel? vroeg Ceel.

— Ja, zei Julie, ik ben
Er ook niet voor om voor dat geld te spelen;
We spelen voor 't verzet. Wilt gij maar deelen,
Adolf?

— Pak af!

De kaarten vlogen rap.

Zij zaten aan het spel en aan den klap.

Cies schoof zijn stoel bij Wies en rookte smekkend.

Wies wreef zijn oogen en zijn armen rekkend:

— Ik sliep bijna... Goê weer, goê weer hé, Cies?

Drie dagen lijvelijk vlagen kan percies

Al gaan. Ze was er noodig Cies, die droogte.

De vlasgaards hebben al een zeker hoogte.

Ze was er noodig, Cies!

Cies zei: Ze boeren?

Hij zat zwaardompend op het spel te loeren.

— Ei zoo niet, broer, als gij voor Ceelke zeurt

Doe ik met Dolf.

— Toe, Krelis, 't is uw beurt!

Zijn kaart viel met een harden slag.

— Jandorie,

Ceel, hebt gij 't aas, ik ben vanher verloren.

Ik ben weer boer!

Hij smeeft eenshoeveel centen

Op tafel.

— Mie, haal gauw een kanne bier!

Beval Julie.

— Wel sapper sappermenten,
Kloeg Dolf. Ik krijg geen spel. 't Is nog geen zier
Gebeterd.

Ceelkes geldhoop groeide, groeide.
Baas Krelis schonk en dronk, zijn aanzicht gloeide.
Hij zocht gestadig Ceelkes hand, sprak haar
In 't oor, en lachte luidkeels om een nietig
Spreukje. Julie keek droevig droomend naar
Den meesterknecht. Die zag al meer verdrietig
En miste slag op slag. De schaduw werd
Al lang en langer en de zonne speelde
Al hooger op en boven 't kanneberd.
Zij merkten al dat Dolf zich hier verveelde.
— Kom, vaderke, wij gaan!

Cies sukkelde op,

Nam heuren arm en

— Cies en Ceelke, tot

Een naasten keer!

Baas Krelis ging een eindje

Met hen, en dan in 't dorp naar het Fonteintje...
Dolf stond aan 't venster neuriënd;

Messeljoen, messeljoen,
Grauw van verwe,
Grauw en groen,
Messeljoen, messeljoen,
Wat komt die terwe
In die rogge doen?

— Adolf, kom in de kamer, . . . neem een stoel . . .

Wat hebt gij toch, Adolf? Gij ziet zoo koel.

Heeft u de paster zondag niet gesproken,

Mijnheer de paster, zondag, na de mis?

Het kwam er uit gebrokkeld en gebroken.

— De paster, zei heur Dolf beteuterd, 't is

Dus waar, Julie? Ik kon het niet gelooven,

Waarachtig niet!

— Adolf, 't was ook wat boven

Uwe verwachting.

— Zekerlijk, ik had

Er mij niet aan verwacht.

— En mag ik weten

Wat gij hem hebt geantwoord?

— Weten wat

Ik heb geantwoord?

Hij was neergezeten,

Naast haar en frommelde aan zijn klakke.

— Zie

Waarachtig, ik heb geen gedacht, Julie.

Ik denk nog niet op trouwen. 't Is zeer schoone

Van uwentwege, maar . . . maar trouwen, mensch,

Dat klinkt mij nog zoo vreemde en ongewoone

Dat ik niet wete wat ik wil of wensch.

Ik zal er hard op peinzen.

— Ja, en lezen,

Adolf, en lezen. Hef uw hoofd tot God.

Hij zal uw leidsman en uw raadsman wezen,
Beslissen over uw ... ons beider lot ...
Zij zag gelijk een zienster voor zich henen;
De knecht had lust tot lachen en tot weenen.





ST. ELOOI.

Het vlas staat in de blom,
Al groen en blauwig,
En 't windje vliegt er om
Zoo vleiend-flauwig.

De herels rechten flinks
Hun teere topkes,
En keeren rechts en links
Hun kleene kopkes.

Hoe zot en preusch ze zijn,
Elk met zijn vaantje

Van hemelblauw satijn,
Op 't groene staantje!

Hier beet een bruine bie,
En ginder, ginder,
Vlug weg en weere, zie,
Een witte vlinder!

En voort, totwaar dat blauw
En groen in 't koren,
Vol lokkend grijs en grauw,
Verloopt, verloren, —

Zoo ver als omendom
Het oog kan dragen,
Het vlas staat in de blom
Te wiegewagen!

Baas Krelis rijdt met Dolf langs boom en struik —
't Is Sinte Pietersdag en zomerfooi.
De boeren vieren nu, naar oud gebruik,
Den deken, dien ze telken jare kiezen
Te winter op den dag van Sint-Elooi.
Dit jaar is Krelis deken.

— Juto, Lieze!

Zij draven naar het dorp, gezwind en vlug,
En laten land en weide na hun rug.

— Zeg, Dolf, hebt gij gezorgd voor het trakteeren?

— Ja, baas; 't is al in orde: er is te drinken

In 't Tonneke, de Valke, en in de Veere.

Ze zwijgen weer een poos.

— Zij zullen blinken

Als zij mij zien, de preusche plaatsenaars.

Julie komt kijken, Ceelke Dorpies ook.

— Ja? grommelt Dolf en trekt aan zijne laars,

Of daar iets haperde en, als in een rook

Van stuivend zand, daar vliegen ze en verzwinden...

't Wit stof blijft waaien in de lauwe winden.

Het dorp is levend en de zonne lacht.

De huizen zijn bewimpeld en bevlagd.

In de Onze-Vrouwstraat wachten, staan en loopen

Nieuwsgierigen bij groepen en bij hoopen.

— Julie, daar komt de stoet, daar recht op ons!

Vooraan, elk aan zijn kant, twee postiljons

Te peerd, met witte broeks en roode mutsen.

De sluiers om hun lenden waaien breed,

De standaards in hun handen klutselutsen.

Hun hooge hengsten zijn al schuim en zweet

En draven, langgemaande, kortgehaarde,

Kop recht. Hun ooge brandt. Hun neusgat snuift.

Zij brieschen en hun hoeven stampen de aarde

In mul, vijf voeten in de lucht: het stuift!

Ze ketsen, kruisen over de kalsijde

Dat 't vier speit uit de steenen, keeren, en

Voort ijlen zij, verkleenend lijk, tot bij de
Zwaarvolgend dichte schaar, in lichten ren.
Terug dan weer en weg!... Rommedomdom,
Rommedomdom! Daar gaat en slaat de trom,
Dom dom; tweevoudig, rof en plof, dom dom,
En tusschen beide tromlaars, tred op tred,
Zie, Jan den speelman met zijn klarinet.
Een stalknecht leidt een jongentje op een poney,
Geheel in 't wit, met in zijn hand een keers.
Het licht zoo fijntig, welgezind en zonnig,
En lijk een oude ruiter al zoo peerdsch.
— De deken, ei, de deken!

Op zijn baaide

Merrie, die stevig stapte, dijen hoog,
Zat Krelis troonend-trotsch en streelde en aaide
Het beest, dat hennikend den kop verdraaide.
Op zijn nieuw vest van fijn zwart laken, woog
Van rond zijn rooden hals een zware keten
Medalies, bronz' en zilvren menigvoud,
En onderaan een splinternieuwe in goud:
De welkomsgifte van den rijken deken.
Traag reed hij, dwaas-hooveerdig als een vorst,
Liet van omhoog genadiglijk op allen
Beneden hem, zijn blijde blikken vallen,
En deed de keten rinklen op zijn borst.
En kijk, daar stonden ook Julie en Ceelke!
Zij zag hem nu in koninklijke pracht.

Hij hoorde hoe haar nachtegalenkeelke
Hem hoog en luid een groetend hulde bracht...
Wild achter, stappend, dravend, springend, steigrend,
En verder vluchtend, loopend, gaande, weigrend,
Een goede honderd hengsten, merries, ruinen,
Al dikke, ronde, zware, en zwarte, bruine,
Witgrijze, baaide, hoogkoppig, kloekgedijde,
Met in hun lange steertevlechten zijde,
Linten en bloemen, op hun borsten vlokken
Wit schuim en heel hun huid met zweet doortrokken.
Bij kudden, dat hun ijzren hoeven klettren,
En gele vonken na de pooten spettren;
Of één, twee, die, met diepe sporesteken,
Wildstormend duiklen in de bonte reken.
De ruiters staan en zitten in de beugels,
Spannen hun beenen, trekken aan de teugels,
Slaan met hun wisschen en krawatsen, zwieren
Hun hoeden hoog, en juichen, tuiten, tieren,
In éene vaart, één vrije vreugde vieren.
— Zie ginds, Dolf! Dolf van 't Roode Hof!

Woest rende

Hij, hoog, zijn hoofd al boven heel de bende.
Zijn zware hengst, vol kuren en vol tukken,
Sprong eerzlend op, viel neer, met korte snukken,
En schielijk, kop omhoog, en deinzend, deinzend,
Zijn lijf opsmijtend en zijne achterpooten,
Tot op 't plankier, gedwongen stilheid veinzend,

Om, sterker stampend, met verwoede stooten,
Dolfs lust en veler angsten te vergrooten.
En hoe het brieschte en blies zijn asemrooken
Toch stapte 't stil, gebreideld en gebroken.
Vol vrees en vreugde zag Julie naar hem
Denforschgebouwden, fellen, mannelijken.
Wie was als hij? Wie was er zijngselijke?
Wie had zoo'n vuisten en wie had zoo'n stem?
Zij kropte 't in een zeeziek zelfbehagen,
En keek zuurboos en voelde zich gekrenkt
Toen, bij zijn hoofdknik, Ceelke het dorst wagen
Hem weer te groeten. Had hij haar gewenkt?
Die bloote weefster, wat of zij wel denkt!
De ruiters stoven al voorbij. Daarachter
Kwam, regelmatig volgend en veel zachter,
Een lange wagenreke voortgerold;
De banken al bezet en volgevold
Met stille burgers, oude boeren, kinders,
En bont gepint met bloemen, vlaggen, binders:
Rijtuigen, dokars, sjeezen, bricks en karren,
Al lijk een draad vernesteld aan 't ontwarren,
Het reed en ratelronkte door elkaar.
En: Vivat onze deken! Hoe ze riepen
En schreeuwend zongen, wijl de peerden liepen
En 't volk meejubelde met blij gebaar! ...
De laatste sjeeze bonkt nu, lui en laat.
De massa stroomt al naar een and're straat.

Nanoene bijt de zon al dieper, dieper.
Blauwdonkre wolken stijgen in de lucht;
De hovingboomen beven vreemd, als liep er
Een kriezling door hun blaren. Lijk een zucht
Zoo vaart de wind en vaagt het stof daar buiten
Al over de kalsijde.

— 't Zal gaan vlagen!

Zegt 't volk dat in de Valke voor de ruiten
Te kijken staat. Het was te heet vandage....
Het wordt al donkerder in huis. De luiken
Slaan ramlend op de muren.

— Hoort ge 't al?

Krak krak! De bliksem klieft. De kinders duiken
Hun hoofden. Ieder slaat een kruis. Krak, krak!
Het weerlicht weer en weer en, bondebond,
Het schokkedondert al de wolken rond,

En ruischend

En bruisend

In eens beneên,

Klettert

En spettert

Het steen op steen.

Gruisdikke dansen de beiers in 't rond

En plekken

En dekken

Den grauwen grond.

Goten gieten

Water en schuim;
Greppen groeien
Ongestuim;
Vlieten
Vloeien
Rustig ruim.
De regen valt schuiner,
De hagel houdt op;
De grond wordt bruiner,
Bij elken drop.
't Plankiertje ligt nog dik beleid
Met korrelronde wittigheid,
Die bleeker,
Weaker,
Saamgepakt,
Fleeuw wegdooit waar een zool in zakt.
Het water kruipt
En krimpt al lager;
De regen druipt,
Maar trager, trager.
Heisa! daar zijn de jongens! Hop!
De broeken op!
Blootbeende
En druistig dretst
En plast en pletst
Er een de
Bende voor, in 't water,

De zonne schingt en licht om hun geschater...
De menschen trekken van de vensters weg.
Zij zitten, de oudste aan kleine tafels, om
Te kaarten, en de jongste rond de kegels.
Al de and'ren zien en hebben hunnen zeg.
— Ja! Doe maar! Goed! Zoo niet!

En recht en krom

Zoo geven ze overal hun raad en regels.
Door de open ramen waait de frissche lucht
Verkwikkend-zacht en geurig-zoet naar binnen;
Daartegen wil, in blauwgekringde vlucht,
De tabakrook daarbuiten ruimte winnen.
Kwinkslagend trippelen de meiden rond
En schenken 't perelende bier uit kitten
In ronde pinten, en de mannen zitten
Gestadig met de glazen aan den mond.
Men babbelt, gichelt, schatert, gilt en gekt,
En drukte én hitte en vlage zijn vergeten.
De baas in zijnen toog knikt opgewekt
En schrijft in koolmaat wat de kannen meten.

En *ri-ti-ti-ti-tom*,
ri-ti-ti-ti-tom,
ri-ti-ti-ti-tom-tom!

Daarbuiten nu gaan,
Daarbuiten nu slaan,
De klarinet en de trom!

Jan staat met zijn makkers voor de deur

En achter hen, in luchtig-lichte sprongen,
Danshuppelt hoog, en jubelzingt de fleur
Van 't dorp. Elk meisje lacht op haren jongen.
Dolf wipt met Ceelke in huis en iedereen
Roept, slaat de maat en rept zijn been:

En *ri-ti-ti-ti-tom*,
ri-ti-ti-ti-tom,
ri-ti-ti-ti-tom-tom!

Daarbinnen nu gaan,
Daarbinnen nu slaan,
De klarinet en de trom!

— Geen kaarten meer! Geen bol meer uit te steken!
Maar dansen, zingen! Ei, vivat de deken!

Hip, Hip, Hoera!
Lang zal hij leven,
Veel zal hij geven,
Lang zal hij leven en vroolijk zijn!
Lang zullen wij schinken,
Veel zullen wij drinken,

Lang zullen wij schinken en vroolijk zijn!
Hip, Hip, Hoera!

Dolf staat van boven op een tafel:

— Mannen!

De deken zit in 't Veerke bij de groote jannen!
Dat doet er niets aan, mannen: Ik ben hier
En geef op zijne kappe. Bier, baas, bier!
Schinkt in, drinkt uit, en vult nog eens de kannen!

Vivat de deken, vivat het plezier!

— Vivat de deken, vivat het plezier!

Ri-ti-ti-ti-ti-tom

ri-ti-ti-ti-tom

ri-ti-ti-ti-tom-tom.

De jonkheid woelt en wiegelt, hand aan hand,

En de oudjes schuiven al den eenen kant.

— Die Dolf dat is een geest, he? Zie hem draaien!

— En Ceelke, kijk hoe dat haar rokjes zwaaien!

De polka loopt ten einde. Nog een toer

Ze gaan uiteen en zitten in een kring.

— Een liedje, Dolf! Een liedje, zing eens, zing!

— Van Bacchus!

— Neen, het liedje van den Boer!

Dolf springt alweer op tafel; ieder zwijgt

En krachtig klinkt zijn stem die daalt en stijgt:

Ik kreeg van mijne ouders

Van ieder mijn part;

Van vader mijn schouders,

Van moeder mijn hart.

Ik vocht om mijn stuiten

Met zuster en broer:

Ik ben van den buiten,

Ik ben van den boer!

Bij de eigensten pachter,
Eerst koeier dan knecht,
Mijn klakke van achter,
Mijn hoofd immer recht,
Zoo dien 'k om mijn duiten
En teer op mijn toer:
Ik ben van den buiten,
Ik ben van den boer!

Ik zout en ik zaaie,
Ik eg en ik ploeg,
Ik mest en ik maaie,
Ik zweet en ik zwoeg,
Ik klets op de kluiten
En glets in de moer:
Ik ben van den buiten,
Ik ben van den boer!

En hebben de zeisens
Gezinderezind,
De mallende meisens
De wagens gepint,
Dan zit ik te fluiten
Van boven op 't voer:
Ik ben van den buiten,
Ik ben van den boer!

't Was uit. Hij stond bewierookt en bewonderd.
— Bravo! Bravo! Het werd hem toegedonderd
Met daavrend handgeklap en Ceel werd rood
Wanneer hij preusch aan hare zijde schoot.
Hij lachte en sprak op zwierig-lossen toon
En al zijn woorden werkten in zijne oogen.
Zij horkte en ademde in zijn ademtogen
En wat hij zeide scheen haar vreemd en schoon.
Haar blikken blonken blijdig-fier en fijne
En gingen met haar zielken in de zijne.
— Een schoone koppel, Ceel en Dolf. Ik zie
Ze al voor den paster, zóo!

— Ho, en Julie

Wat zou die zeggen?

— Hoe? Julie? zou die

Hem willen?

Willen! kon zij hem maar krijgen!

— Ei, zeg eens, Dolf....

— St.... mannen, zwijgen, zwijgen!

— Ei, zeg eens, Dolf, wanneer dan vieren wij
Uw bruiloft? Wilt gij immer vrijen, gij,
En 't jonge vrouwvolk zot en zotter maken?
Het wordt uw tijd, mijn man!

Ceel dorst nog schaars

Verroeren. 't Bloed sloeg rooder in haar kaken.

— Ik, trouwen? lachte Dolf, 't zijn vieze zaken
Parbleu, dat trouwen, en 't is ook wat raars!

Er is al volk genoeg in de armoe! Trouwen!
Goed voor de simpelaars en voor de vrouwen!
Tien kinders kweeken, wiegen, schuren, plassen,
En — wie kan 't weten — helpen doeken wasschen!
Zie maar die mannen, één, twee, drie, en voort....
Gij leest het op hun aanzicht: drooge stokken!
Hun wijven dragen broeken, zijlie rokken!
En 'k zou mij onder eenen mantel fokken?
't Ware uit met mij, en werd nog iets gehoord
Van Dolf, het ware douw-douw-kindje douw,
Een groote vogel in een kleinen klauw!
Ja trouwen, jongens! Zwicht u daarvan!"

Hertlijk

Loeg hij en luid, vergetend dat hij naast
Een meisje zat, die smeekend schier en smertlijk
Haar blik tot hem hief.

— Dolf!

In allerhaast

Drumde Julie de herberg binnen.

— Gauw,

Adolf, gij moet naar huis. Ons witte Blesse
Staat op het kachtlen en 't is korteresse
Van volk. Adolf, toe spoed u!

— Wacht, ik kom!

Dag Ceel.... dag mannen!

— Dolf, goën uitval!
Nauw

Nam hij den tijd om naar Julie te wachten.
Zij gingen, liepen, twee drie straten om,
En dan naar huis langs volgestroomde grachten
De nacht viel in, door windenzang gezuid,
Vol donkerzwart en roode spelend' hitte;
De nieuwe maan, de dunne, geluwwitte,
Stak scherp de punten van heur sikkels uit.
Dolf wandelde eenzaam door de stille straten
En dacht aan 't feest, dat hij zóo moest verlaten,
Aan Ceelke, aan Krelis, aan Julie en aan
Het kachtelpeerd dat nog niet op kon staan.
Het deed hem deugd alleen te zijn. Het gloeide
Iets in zijn hart en in zijn hoofd, alsof
Daar ook, lijk in de lucht, een onweer broeide.
Hij dwaalde, dwaalde, al verder van het hof
Opeens een vreemd gerucht alover 't koren.
Dolf horkte:

— Hulp!

Hij kon het nauwelijks hooren.

— Hulp, hulp!

Bij God, dat was een vrouwenstem.

't Liep van zijn hart een rilling dwars door hem;
En, hup! hij sprong de velden door, alover
De grachten, door de hagen, dat het loover
Hem in het aanzicht sloeg, en voort en voort
Het docht hem, hij had Ceelkes stem gehoord.
Het zett' hem vleugels aan het lijf, hij stoof er.

Zwart, in de donkerhooge rogge, een man
Aan 't worstlen met een vrouw. Gesmoorde klachten
Ontsnapt haar die in een hand versmachtten.
Het koren kreesch.

— Gij ziet, dat komt er van
Als ge u verweert. Zij stil, geen mensch zal 't weten!
— O laat mij, om de liefde Gods!

Haar kreten
Verflauwden, stierven uit

— Wat doet gij daar,
Vervloekte beest? Laat haar gerust! Laat haar
Gerust! Gij lafaard!

— Dolf, verdomd!
Snel vluchtte,

De donkre vent de rogge door, en weg,
Als zat de duivel op zijn hielen.

— Zeg,
Zijt gij het, Ceelke, spreek.

Zij snikte en zuchtte.
— Spreek op: Zijt gij het, Ceel?

— Ja, Dolf, ik ben 't.
Zij snikte al harder.

— Ceel, wie was die vent
Die u ging kwaad doen?

— Hij? Ik mag . . . ik durf
't Niet zeggen, Dolf.

— Gij moet. Wie was die schurk?

— Ik kan niet Dolf, o God: Hij zou zich wreken
Op mij op u en...

— Ceelke, gij moet spreken.
— 't Was, och Heere, zwijg het, Dolf, 't was Krelis.
— Hij!

Dat gaat te ver, bij God, dat gaat te ver.
— Dolf, zeg het niemand, niemand was er bij,
En niemand weet het.

Zij begon vanher
Te weenen.

— Kom, ik leid u naar uw woning.
Die rekel! Zie, dat waant zich baas en koning
En boven alles. Doch het zal niet waar
Zijn, Krelis, of bij God, 't zal iets gebeuren!
Pas op, vent!

Dreigend, troostend bracht hij haar
Tot aan het leemen huisje. Voor de deure
Vroeg Ceel hem nogmaals:

— Zeg het niemand, Dolf.
— Geen vrees. Lief schaap, ik hoed u voor dien wolf.

Het stormt. De wind jaagt huilend door de boomen.
Het bliksemt, dondert, 't water pletst bij stroomen.
Dolf slaapt en droomt verschrikkelijke droomen.



OVERTROKKEN LUCHT.

Zwartgrauwe wolken wegen
Uit lage luchten ;
Gezapgig zijpt de regen
Op al de vruchten.

De korenaren wiggelen
Zwaar weg en weder,
En dikke druppels biggelen
Hun stekels neder.

De beeten, waar een bijze
Zoo wild in klatert,

Ze lutsen nu zoo lijze,
Blauw overwaterd.

De klaargeblomde klaver,
Zoo schetterkleurig,
Ze ligt nu met den daver
En dobbert treurig.

De zadenvolle bollen,
Die 't vlas omtoppen,
Verrillen en verrollen
In 't droevig droppen.

Er waait een klagen, weenen,
Een ziekelijk zuchten,
Altoos en allenthenen
Door al de vruchten.

't **I**s even triestig op het hof. De een loopt
Den andren in den weg. En vesten, schorten,
En baaien, broeks, 't ligt al opeengehoopt.
De meiden werken zonder in te korten.
De kat rult in den heerdhoek weggestopt.
Baas Krelis heeft ze al tweemaal voortgeschopt.
Stom zit Julie te breien. Steke op steke
Mist zij, en roef! ze trekt een heele reke
In eens af, herbegint al slapper, slapper,

En eindelijk slibberen de naalden uit
Haar handen. Hoor, nog steeds dat klaaggeklapper
Van 't rattenmolentje op den boom, het luid
Geblaf van Cesar, liggend aan den band,
't Eentonig dropgetrommel op de ruit
En, om haar heen, geslof van luie voeten.
Haar hoofd zinkt schuinend op haar groote hand.
Een traan zwelt in haar oogen.

— 't Is een schand!
Ik trouw niet, beet hij bot, maar hij zal 't boeten!
Verstooten, en de menschen weten 't; elk
Ziet gretend neer op mij, en de oude Mele,
Als zij te morgend kwam om keernemelk,
Vroeg onbeschaamd of 't waar was dat die Cele
Haar Dolf had afgedaan. Dat was te vele!...
Haar broër stapt driftig in de keuken, terdt
Uitglijdend op een stroopijl, stampt hem vloekend
Twee voeten ver en, meer en meer geserd,
Daar grijnst hij tot zijn zuster, ruzie zoekend:
— Boer Hinnekens krijgt voor zijn vlas tien frank
Per honderd meer, en 't is niet beter als
Het onze. Toe dan, ga maar uwen gang.
Dolf koopt, 't is wel, verkoopt, 't is goed! Die kerel
Draagt wat te hoog zijn hoofd op zijnen hals.
Moest ik mij moeien hij verkocht geen herel!
— Och Krelis, zei Julie, wat is er aan
Te doen? Hij werkt hier reeds zoo lange jaren

En heeft altijd de zaken goed gedaan.
Rap, bendig, immer sparen en vergaren,
Een knecht van wien wij werkelijk zeker waren.
Is hij nu in den laatsten tijd zoo plots
Veranderd, 't is mijn schuld niet.

— Is 't de mijne,

Verdomd? Dat loopt hier lijk een haan zoo trotsch
Als was er alles, land en huis, het zijne.
Gij hebt hem altijd ingevolgd. Het was
Adolf van hier, Adolf van daar. Gij draaidet
Rond hem, bezeten, zot gelijk een hen!
Hij lacht u uit nu, laat u zitten en...

Mij goed, nu kunt gij oogsten wat gij zaaidet!

— Wel Heere, kon ik weten dat hij zóo
Zou worden? Dat die Ceel hem op zou trekken?
Dat lichte ding verleidt hem met een stroo.

Hij zal er wel meê varen, hangt hij 't hekken
Naar zulken wind. Wie kan dat nog verdragen?

Hij drumt hier in en uit, geheele dagen
Zuurziende, viesgezind. En kan hij maar

Van 't hof, hij dribbelt fluitend tot bij haar.

Indien zij deugde, 't zou geen waar zijn, broeder.

Haar vader is een sul. Zij heeft geen moeder

Om hare wildheid wat te temmen. God

Beware mij voor zulk een zondig lot!

— En zal die kinkel voort den meester spelen?

Ik blijf niet lang op 't hof. Mij kan 't niet schelen

Wat er gebeurt. Maar anders, 'k zou nog enden
Met hem, met pak en zak, op straat te zenden.
En 't zal er toch van komen, domme!

— Laat

Ons nog wat wachten. 't Zal misschien nog keeren.
Maar als het hoegenaamd niet beter gaat,
Als 't moet zijn, 't zal zijn... Broër, de tijd zal leeren.
Daar ruttelroerde iets aan de keldertrap:
Mie stond er al een heelen tijd te luisteren.
— Wat doet gij daar? gij langeneuze, rap
Aan 't werk, verdomd. Gij hebt daar niet te snuisteren!
Zij was al weg en nog schold Krelis, toen
De voordeur openging en Dolf in huis
Kwam en met hem het droevig dropgeruisch.
— En gij? viel Krelis uit. Wat komt gij doen?
Verveelt het u te vrijen in den regen?
Is er geen werk meer in de schuur, den stal,
Of op de zolders, hé? Of hebt gij al
Uw peil? Gij denkt hier maar uw eigen wegen
Te gaan, hé, vogel? Doch 't zal uit zijn, hoor!
— Ik denk hier niemendal, sprak Dolf hem tegen,
Bij God, ik doe hier net hetzelfde als voor
En na. 'k Geloof ik slaaf meer dan genoeg
Voor 't geld dat ik verdien. Van 's morgens vroeg
Tot 's avonds laat te been en aan den arbeid;
Steeds doen om wel en al die ruze en argheid
Moeten verdragen; buiten 't werk mijn tijd

Niet mogende besteën aan wat ik wil;
Bang moeten letten op de minste gril
Van grilge meesters? Zoo niet! En tot spijt
Van u en elk, ja, 'k ga mijn eigen gangen!
Dolf stond met zijne vuist op tafel, bleek.
Zijn woord bleef dreigend in de keuken hangen.
— Verdomd! zwoer Krelis die een lijk geleek,
Dät moeten hooren van zijn knecht!

— Ja, van

Zijn knecht, mijnheer, en van een eerlijk man!
— O Jezus lief, begon Julie te zeemen,
Gij moet, gij moogt dat alles zoo niet nemen.
Weest toch verdraagzamer. Adolf, gij weet,
Wij zijn steeds goed met u geweest, en 't speet
Ons maar te zien dat... neen, ik zal maar zwijgen.
Wees goed en braaf als vroeger en wij krijgen
Geen woorden meer. 't Is toch zoo leelijk.

Kwaad

Liep Krelis in de kamer: Baf! de deur
Vloog toe en 't ging meteen een hard gesleur
Van stoelen... Dolf trad morrend naar de dresse,
Nam uit de lade een zakje rapenzaad
En viel aan het verlezzen... Stijf en stom
Zat aan de vensterbank zijn meesteresse
Alweer te breien... Buiten, trom, trom, trom,
De regen sloeg de vensters, deuren, muren,
Het was een weer om heel den dag te duren.



OP DEN WEEFSTOEL.

De lucht is blauwig en de zonne schingt.
Lief Ceelke zit op haar getouw en zingt:

Zit ik op mijn stoeleke,
Tiek, tak, tiek,
En speel ik met mijn spoeleke,
Tiek, tak, tiek,
Dan denk ik op mijn tjeleke
En zing me zot en ziek!
Tiek tak, tiek tak. tiek tak tiek.

Weef ik aan mijn webbeke,
Tiek tak, tiek,
Ik doe 't al voor mijn kebbeke,
Tiek tak, tiek,
Ze snatert als een snebbeke
En bleust gelijk een kriek!
Tiek tak, tiek tak, tiek tak tiek.

Lever ik mijn lappeke,
Tiek tak, tiek,
Ik koop heur mantelkappeke.
Tiek tak, tiek,
We trippen van het trappeke
En dansen op muziek!
Tiek tak, tiek tak, tiek tak tiek!

— Ceel, Celia! Daar kuchte 't in de keuken.
De melk loopt over, jong! — Ik kom, ik kom.
Zij sprong van heur geterdt. — Hebt gij geen reuke
Meer dan?

Het schuimde dikke van de kom
Tot op de stoof, het doemde — God den Heere!
Riep 't meisje, snapte haastig 't kommeke op,
En zette 't op de buis, en zeere, zeere,
Ze vaagde met een lapke, drop voor drop,
Het ballend schuimwit weg, greep voorts de kanne,
En 't taske dat er op stond en ze schonk.

De koffie stroelde door de toot.

— Marjanne,

Uw moeder, zei de sukk'laar als hij dronk,
Marjanne uw moeder was zoo brave, jong.
Ze maakte ook goede zwarte koffie naar de
Smake van vader. Ja, braaf was ze, maar de
Het haperde op zijn tong, zijn lippe viel,
En weder draaide en zoefde 't spoelewiel.
Lief Ceelke stond alweer te snukken en te terdten
Klabakkebakkebak! De spoele vloog
Van ends tot ends; 't geterdte wipte omhoog
Omlaag, de schering sloeg, en, blij van herten,

Weef ik aan mijn webbeke,
Tiek tak, tiek,

Ze zong opnieuw van wat ze minde en miek.
Daar ging een stem in huis. De weefster horkte.
— Dag Cies. Hoe gaat het, man? Nog altijd snel?
Geen antwoord; 't wielke draaide, ronkte, snorde.
— Kom hier, Dolf; vader hoort niet al te wel.
Dolf trok de kamer binnen.

— Ceel, goen dag:

Ik ben hier om te vragen of gij komen
Kunt om bij ons te slijten, of gij komen
Kunt, Ceel, en of ik op u rekenen mag.
Dolf leunde met zijn hand aan het getouwe

En keek om antwoord naar het meiske op.

Zij zuchtte :

— Ik durf het schier niet meer betrouwen,
Daar op het hof.

Dolf schudde zijnen kop.

— Waarom zoo bang zijn, jong? Wien vreest gij, Krelis?

Zou die u kwaad doen, kwaad als ik er ben?

Zij maar gerust dat ik den vogel ken

En hij mij ook. En als het hem te veel is

Wat ik hier zeg of doe, hij boere dan

Maar zelf.

— Gij zijt zoo goed dat ik schier weene

Als ik 't bepeinze, Dolf. Gij weet nog van...

Om Godswil, laat mij nooit met hem alleene,

O nooit, alleene, nooit. O Dolf!

Zij viel

Voorover op haar werk en schreide, snikte.

Dolf greep heur handeke in de zijne, blikte

Ze traan- en troostvol aan en :

— Bij mijn ziel,

Mijn Ceelke, Ceelke, ween niet, of ik raze.

Die laffe beest. Ik plet hem met mijn hiel,

Dien hond!

Vol angst en kinderlijk verbazen

Zag 't meisje door haar tranen henen naar

Dien man, die haar zoolange zocht en vluchtte,

Dien man dien zij beminde en die om haar

Nu, bevend schier van woede, vloekte en zuchtte.
Hij hield nog steeds haar rechterhand omklemd.
Zacht met de linker aan haar oogen vagend,
Vermaande zij

— Wees niet zoo boos gestemd.

Hoe zoudt gij daar bij Krelis leven, dragend
In uwe herten zulken haat? Vergeet
Het, Dolf. Gij zult het doen, nietwaar?

Hij deed

Zichzelf geweld aan, monkelde eens, en zeide:

— Voor u zou 'k alles doen?

— Welnu dan, vleide

Ze en trok heur hand heel stillekes terug,
'k Betrouw op u. Wanneer zou 'k moeten komen?

— Wanneer? Ik heb mijn schikkingen genomen
Voor Donderdag. Kan 't zijn?

Zij telde vlug

Op hare vingers.

— Donderdag, ja zeker.

— Ons vlas staat schoon. Het zal wat taai zijn, jong.
Maar 't zal goe volk zijn en een goede beker;
En 's avonds doen wij samen dan een sprong.
Zoo zie! Tot Donderdag.

Hij was al buiten.

Door 't open venster hoorde Ceel hem fluiten;
Zij stond alweer te weven en zij zong:

Lever ik mijn lappeke,
Tiek, tak, tiek.

— Hola!

Baas Krelis lei zijn hoofd door 't venster.
't Getouwe stond.

— Mijn knecht is hier geweest.
Wat zaken heeft die vent met u? Ik wenschte er
Wel eens den inhoud van te weten.

Onbedeesd

Loeg Ceelke :

— Dolf? Hij vroeg mij voor het slijten.
— Moest dat zoolange duren? Ik kom hier
Te vrijen, ik! Ik zal hem buiten smijten
Durft hij nog komen.

— Baas, gij riekt naar 't bier!
— Naar 't bier? naar 't bier? Ik zal u leeren bieren...
Ceelke, maak mij niet kwaad, ik meen het goed
Met u. Wat wilt gij, zeg: een pluimen hoed,
Een ring, een keten om uw hals te sieren.
Wat kiest gij?

Tiek tak, tiek tak...

— Alles krijgt

Gij, alles...

Tiek tak, tiek tak...

— Ei lieve luister.

Wilt gij mijn vrouwke worden? Hoe, gij zwijgt!

Ik ben een baas, geen rijker man en huist er
In heel het dorp. Ik kan u kleeden dat
Gij schoon zijt als een vrouwe van de stad.
Gij zult niet moeten werken, moeten weven.
'k Ben rijk genoeg om van mijn goed le leven.
Aanveerd't gij, Ceel?

Nu valt de schietspoel stil.

— Gij meent niet wat gij zegt, en moest ge 't meenen,
Ik zou niet geern mijne schoone jeugd beweenen,
Krelis, om u. Daar weet gij wat ik wil!

— Vervloekte slons, ik zal u vinden...

Tiek tak...

Gij houdt nu aan met Dolf hé, maar pas op!
En zie 'k u met den slijttijd,

Tiek tak, tiek tak...

Zie 'k u bij hem, verdommedomme, ik schop
Hem op de straat. Hebt gij 't gehoord, ik schop
Hem op de straat, verdomme, en u zal 'k vinden,
Gij nete, slangevel, serpent!...

Razend, als bezeten, loopt hij lijk een blinde
Het land op, en nog altijd, tiek tak, tiek tak,
Het klinkt hem tergend achterna.

Verdomd!

De meezen moorlen in de stille linde,
De lucht zit zwart en toe; de donder bromt.



SLIJTTIJD.

Vol smoren en vol smook
Ligt de aarde rings te stoven,
En duikt met dikken rook
Den geluw-rooden oven.

Het blaakt, het vunst, het smeult,
De bladeren verbruinen;
En, langzaam afgebeeld,
Zikzakken al de kruinen.

Zie! veld en wei doorstaan
Een schrikkelijke gloeiing,

En knop en vrucht vergaan
In een gemeene schroeiing.

Gebloemte, gras en klaver,
Besterven 't fletsch en fleeuw;
Alleen de witte haver
Draagt hoog haar zomersneeuw.

Doefdof, als met een zucht,
Ontbrandt de roode terwe,
En laait nu met de lucht
In ééne vlammenverwe.

De dag, die rood begon,
Zal rijpend nog verrooden,
En t' avond lacht de zon
Op duizend stille dooden.

Nu slijten zij! Zwaarbukkend over herels,
Die geel als ginst hun gouden hippen op
De heupen wrikkewrijven — sterke kerels
In wijde broek en open hemd, een hoed
Van grove biezen over nek en kop,
En kloefen aan de voeten — felle vrouwen
Met korte roks en korte witte mouwen,
De gauwe mannen volgend, voet op voet.
Ze zwoegen, zwijgen nijg en trekken, trekken,
Met beide handen dat de wortels los —

Gescheurd en meegerukt ruwkrom en ros
 De pootjes vlas met ruigte omgatten, trekken
 Dat 't door hun blaarde vingers snijdt, en als
 Ze naar den zweedrop tasten die hun hals
 Komt branden, bijt de zon in naakte nekken.
 Ze gaan vooruit, maar traag en ongelijk,
 En effen soms, staat in een ommekijk
 De vlasgaard weer in diepgeboorde bekken.
 Daarachter loopen jongens op en af.
 Vlug rapen zij de pootjes op, en dragen
 Ze naar de mannen, die ze haastig hagen...
 De zonne zengt en al de lucht is laf.
 — Mardjee, 'k heb dorst, zei Free, terwijl zijn knie
 Een haag preste en zijn hand een herelpezel
 Om 't uitend snoerde. 't Is al over drie.
 Mijn ziele voor een teug!
— Straks komt Julie
 Met bier. Ze is nog zoo mild, die valsche kwezel,
 Als Dolf met heur is. Ei, daar zijn ze, zie!
 Ze droegen elk een witverlakte kitte.
 — Blijft aan uw werk, riep Dolf, wij brengen 't u.
 Hier, Miel, 't doet deugd hèn, knecht, in zulk een hitte?
 Neem, Jantje, een halve pint, en haast-je nu!
 De jongen wipte over een haag en tierde.
 Julie was aan den overkant. Dolf deed
 Zijn ronde en schonk dat 't schuimde en overspeet.
 — 't Gaat wel, zei Pol, vandaag is 't al de vierde....

Ze lonkten naar verversching, stekeblind
In 't laaie licht. Ze wreven hunne handen
En dronken gulzig uit dezelfde pint.
Als 't uit was stonden zij te watertanden.
— Kan ze u nog volgen, Wies?

— Mij volgen, Ceel?

Ja, ja z'!

— Hij helpt mij soms een beetje, lachte
De bruine.

— Zwijgen, Wies, zei Dolf heel zachte;
Hier nog ne klak. Dat kan wel door uw keel, ...
God zegne u, jong!

Het meisje dronk gesmaaklijk.
— Is Krelis hier geweest, Ceel?

— Ja, ne keer

Doch niet heel lang.

— 't Is hier ook niet vermaaklijk
Onder die dolle zon.

— Hij schijnt alweer
Gestoord, maar 'k doe alsof ik dat niet kende.
— 't Is best alzoo ... het zal wel overgaan.
Tot 't avond, kind!

Julie was maar een ende
Van daar meer. Dolf deed voort en reikte 't aan
Den boever, dan aan Siska, dan aan Netje.
Zijn kitte was nu ledig.

— Wacht een letje!

Vroeg hem Julie. — Daar, Fons, het restje. Kom,
Wij gaan, Dolf.

Zwijgend keerden zij weerom.

Moe staan de werklieden onder zonnepriemen;
Hun lijf in zweet, hun handen al in striemen,
Hun voeten zwellen om de kloefenriemen,
Moe staan ze, naast elkander, blind en stom.

In rooden avond, naast het roode koren,
Zoo ver het oog in 't wordend donker draagt,
Al vlas, al vlas, geheven en gehaagd
Op 't stuk, dat anders plat is lijk geschoren.
In 't midden, rond den groenen meitak, staat
Het volk in dichte duisterende groepen,
Met zwijmelzwaaiende armen en op maat,
Scheurkeels en heesch, te schreeuwen en te roepen:
— En gaan we 't avond slijtpap eten?

— Jauw!

Een mannenstem alleene, rekkend-rauw:
— En zal de boer jenever schinken?

— Jaai!

En alleman vanher en luider

— Jaai!

Ze huilen, tieren 't in hun holde kloefen,
En al de verten galmevieren: aai!...
— Jenever, mannen! mannen, goe jenever!
De baas trakteert! Drinkt uit! Hij is verdiend!

„En we zij mee komer” riep Wharton.
„Speel niet met uw leven.”

En vivat onze baas, 't is onze gever,
Vivat onze baas, 't is onze vriend!

Ze dansten al rond Krelis in een ronde.
— Al weder bij die weefster, het is zonde!
Grijnsde Julie, wanneer de ronde brak
En zittend 't een het hoofd bij 't ander stak.
— Dolf, 't lied van Bacchus, Dolf!

riep Krelis dringend.

Dolf stond al recht met klare kele zingend:

Men hoort in onze kerke
Den paster met zijn preek:
Dat elk zijn ziel versterke
Door vasten, week op week.
Maar hier, waar 't lied van Bacchus klinkt,
Is 't beter dan in 't sermoen.
De hemel drinkt, en de aarde drinkt,
Hoe zouden wij het niet doen?

De mannen en de vrouwen
Scheidt men er niet vaneen;
Want ieder die wil trouwen,
Mag vrijen, naar ik meen.
En 't meiske, dat een oogske pinkt,
Krijgt van haar lief een zoen.

De hemel drinkt, en de aarde drinkt,
Hoe zouden wij het niet doen?

Hier hebt gij geen miserie
Om alles te verstaan,
Het slot van elk mysterie
Draait open als een kraan
De glazen op! God Bacchus schinkt,
Zijn hoofd is al één groen!
De hemel drinkt, en de aarde drinkt,
Hoe zouden wij het niet doen?

- Bravo! Bravo! Das goed gezongen, kerel.
- Gezongen? Dolf? Hij zingt gelijk een merel!
- En schoon, hé? Schink me nog nen ko, Julie.
- Wie zingt er nu weer?

— Nu, de kleine Fie.

Daar stond ze, een koddig dingske, zwart van oogen.
Haar monkelmond ging ronder open, en
Haar armkes, bloot tot aan haar ellebogen,
Op maat en slag en overhands vervlogen;

Diep in het koren
Daar gaat er een lied,
Die 't niet wil hooren
Die luistere niet.

Griet hing aan Doren,
En Doren aan Griet.
Diep in het koren
Daar ging er een lied.

Ginds in de voren,
Wi-wi-ti-wiet-wiet!
Diep in het koren
Daar ging er een lied,

Spoedig aan 't sporen
En alles doorspied;
Diep in het koren
Daar ging er een lied.

Doren was voren
En achter was Griet;
Diep in het koren
Daar ging er een lied,

't Spoor was verloren,
Maar.... wit-ti-wiet-wiet....
Diep in het koren
Daar ging er een lied.

- In 't koren, ha! In 't koren! Wi-wi-ti-wiet wiet!
- Gij lacht niet, Zalia. Verstaat ge 't niet?

— Te wel maar! zei ze en keek naar achter, stroever.
Haar Netje lag in de armen van den boever.
Er voer, met 't grijzen van de schemering,
Een heeter adem hijgend door den kring.
Het werd een fluistren, vezelen, zuchten, ronken,
En, dievlings daaronder, soms ne kussepiep.
Dolf sprak met Ceelke.

— Drinken, drinken! riep
De zatte baas. Drinkt uit!

Ze dronken, dronken;
Hij zelf, Julie en Mie de maarte, schonken.
— Toe Gusten, Karel, Miel! De konterdans!
Kreet Jan de speelman, met zijn klarinette
Aan zijnen mond. Toe Fietje, Ceelke, Nette!
De konterdans! Jongens, de konterdans!

Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti
Ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti-ti.

't Geborsten speeltuig piepte, krijschte, tierde,
En al de jonkheid wemelde dooreen.
— Hier, Ceel en Dolf, Marieken is ons vierde!...
Ze stonden jongens, meisjes, al verscheên,
Gevieren en terzelfdertijd getween!
Vooruit! De een reke zong en de ander zwierde:
Vooruit, vooruit, het linkerbeen:

Zoe-me nie meugen nen dreupel drinken,
Zoe-me daaromme nen dronkaard zijn?
 Zoe-me daaromme,
 Zoe-me daaromme,
Zoe-me daaromme nen dronkaard zijn?

't Ging weg en weere, lijk een wiege, dicht
En open, af en toe, gezwind en licht,
Nu recht, dan kruiselings, en draaiend, draaiend,
Vlugvoetig, beenenflick'rend, rokkenzwaaiend,
Heupwiegend op en neere, en wagend, waaiend.
Met open haar en glanzend aangezicht.

Zoe-me nie meugen en meiske winken,
Zoe-me daaromme ne vuilbaard zijn?
 Zoe-me daaromme,
 Zoe-me daaromme,
Zoe-me daaromme ne vuilbaard zijn?

De meisjes vlogen naar de jongelingen.
Dolf drukte Ceelke aan zijne borst. Zij hingen
Lijk in elkaar gegroeid, en rhythmisch gingen,
Hun hoofd en hart vol roode duizelingen.
Oef, 't is hier om te stikken!

— Drinkt, verdomd!

Zwoer Krelis. Schinkt maar, drinkt maar op. Gij komt
Hier niet om dorst te lijden: Drinkt verdomd!

Nu wentelden de dansenden te zamen,
Liepen al, hand in hand gevlochten, lijk
Schakels van ketens in een kring, en kwamen
Al juichend, springend, in een ommekijk
Tot bij de zittenden, en hup! ze namen
En sleurden ze in de wijde ronde, dwongen
Krelis er in te staan en draaiend zongen:

Het paterke moeste kiezen gaan,
 innebazinne van eiseridei,
 innebazinne van ei!

Hij koos er hem een zoete lief,
 innebazinne van eiseridei,
 innebazinne van ei!

De baas gluurde in de schijverende ronde,
Met schelende oogen zoekend naar zijn prooi.
Zij draaiden wild. Hij kwam vooruit.

— Hier, nonde!

Ceel vloog te midden met een forschen gooi.

Het paterke moeste knielen gaan,
 innebazinne van eiseridei,
 innebazinne van ei!

Hij hield haar knielend bij haar rok gekneveld.

En 't nonneke moeste 't zelfde doen.

Haar blik was lijk in naren nacht omneveld...

En hij gaf er haar een zoeten zoen...
En hij moest het nog wel driemaal doen...

Hij doog het meisje op hem, steeds ongestuimer,
Te plette schier...

— Gij houdt niet van mij, hé?

Gij loopt al liever met dien naakten schuimer,
Hé? Maar pas op, Ceel, ga met hem niet mee,
Of anders, god...

Zijn heeten asem zengde

Het leven, dat in hare borst verengde.

Het nonneke moeste rechte staan...
En 't paterke moest uit de ronde gaan...

Zij stond alleene, vrij, ontlast, verlost.
Het had haar druppels zielebloed gekost!

Zij koos er haar een zoete lief...

Zij haalde Wies, en kuste den armen jongen,
Zoo mild en wild, dat hij beteuterd werd
En dikke tranen uit zijn oogen sprongen.
— O Celia!

Het weende door haar hert.

En hooger hupten zij en harder sprongen:

Het nonneke moeste uit de ronde gaan,
innebazine van eiseridei,
innebazine van ei!

Ceelke eerzelde uit den kring, greep Dolf zijn hand
En zwarter sloot de ronde op 't grijze land.
't Was uit. Zij gingen, stonden, zaten, blazend,
Schier tenden adem, druipenat van 't zweet,
Nog immer drinkend, immer nog verdwazend,
En moe tot meerder uitspatting gereed.
— Dolf, waar is Dolf? vroeg Krelis.

Allen zwegen.

Julie kwam als een schauw naast hem gezegen.
— Spreek stiller, broer; die schoonaard is met Ceel
Van 't stuk gevluht... alleen... Ze vrijen, vrijen!
Hoe kan het God, hoe kunnen wij het lijn?
— Wat zegt gij? Weg met haar? Dat is te veel!
Er stikte een grove vloek in zijne keel.
Hij voelde in zijnen broekzak,

— 'k Loop hem halen.

Met haar: verdomd, dat zal hij mij betalen!

Een wuivewindje waaide zacht en frisch,
Ruischfluisterende lijze-licht en lavend,
Bij 't lieve zwijgen van den laten avond,

De korens kozend in de duisternis.
Op 't wegeltje, waarover de aren, hellend,
Zich onderling vereenden en vervlochten,
Stonden nu Dolf en Celia, vertellend
Van wat ze lange te verheelen zochten.
Zijn hand ging bevend om haar zachte wangen
En streelde en streek een losse lok naar achter;
En zoete liefde en zuiverlijk verlangen,
Maakten zijn stem en zijne woorden zachter.
— O Ceelke, lieve Ceelke, ik zie u geren,
Zoo langelange al, al en zei ik 't niet.
En gij, o zeg, het zou mij toch zoo deren
Indien mijn liefde u onverschillig liet.
— Moet gij dat vragen, Dolf?

Haar stemme trilde

Van aandoening.

— O zeg het, zeg het mij!

— Gij weet wel dat ik van u houd.

Het wilde

Haar schier niet uit den mond.

— O Ceelke, gij

Zijt al te goed. Ik heb het niet verdiend,
O Ceelke lief!

Hij hield haar vast ontslagen

En kuste ze vol heftigheid.

— Uw vriend

Ben ik, uw vriend, voor al mijn levensdagen.

— Ik wachtte reeds zoo lange, Dolf.

Zij lagen,

Zij hingen, zoete zuchtend, lijf aan lijf,
En mond aan mond, en kusten, kusten, kusten,
Vol hemelzalige innerlijke lusten,
En gaande ziel in ziel.

— O jongen, blijf

Mij voort zoo goed. O laat mijn kopke rusten
Hier op uw hert.

Zij schreide uit louter vreugd.

— O ween maar, lieve, uw weenen doet mij deugd.

En God, die vuige vuile baas zou trachten

U aan te raken, u? Ik stond daar stout

Vóór hem, met al mijn moed en al mijn krachten!

Of die niet sterker zijn dan goed en goud.

En schop' hij mij van 't hof! De breede strate

Staat open, en al ben ik nog zoo arm,

Ik heb mijn God waarop ik mij verlate,

Ik heb mijn lief, mijn Ceelke, en mijnen arm...

Opeens een stap, een rutteling in 't koren.

Zij schrikken. Krelis' stem klinkt in hun ooren;

— Wat doet gij hier? Uw plaats is daar, bij 't volk!

— Ik moet eerst Ceelke bij haar vader leiden.

— Geen vrouwen leiden. Seffens bij het volk!

Hoort gij het, seffens! Of ik jaag u beide

Van 't hof!

— Baas, morgen doe ik wat gij wilt.

Vandage niet, kom, Ceelke.

— Wat? verdomme!

— Kom, laat ons gaan.

— Staat!

Krelis stemme trilt

Van woede.

— Staat! Asa, gij ziet niet omme?

Hij springt door 't ruischend koren. Met een ruk

Trekt hij hem van haar los:

— Dat is er eene

Voor mij, verdomd!

— Eene voor u, gemeene

Dronkaard? Mijn arm los, of ik sla u stuk!

— Het is de mijne, knechtje!

— Laat gij schieten?

— Het is de mijne, zeg ik.

— Laat gij schieten,

Vraag ik u; neen? Daar, smeerlap.

Klappend kletst

Een oorveeg.

— Dolf, Adolf, mijn Dolf, o God!

Reeds staan ze, lijf aan lijf, ineengemetst,

Zwaar nekkeplooïend, ruggerekkend, tot

Schier aan den grond en weder hóóg in 't koren.

En zuchtend, dreigend, huilend, schreeuwend, vloekend,

De kelen heesch, de borstend hijgend, zoekend

Elkaar te breken.

— Verloren, domme, daar!

— Baas, geef u verloren.

De beenen vlug

Ineengedraaid, en de armen in hun rug
Aan 't snijden, snijden, dat de lenden kraken,
Zoo worstlen ze, in den donkren, eindelijk, en
De korenaren reuzlen die ze raken.

— O Dolf toch, weet gij niet dat ik hier ben,
Ik, Ceelke?

— Ik zal hem kort en kleene maken,

Dien hond!

Opeens een zwaar en dof geplof.

Ze tuimlen beide in 't zand. Dolf zit met zijne
Knieën op Krelis borst.

— Vraag gratie, of

Ik sla uw kop in, smeerlap. 't Is de mijne?!
Gij laffe beest, ik zal u doodslaan, daar!
Zijn vuist gaat op en neder, hamerzwaar.
De slagen vallen dik als hagelsteen
Bij zomervlagen. 't Beukt en botsebokt
Op Krelis voorhoofd, dat zijn lichaam schokt
En 't zinkezindert door zijn matte beenen.
En altijd maar eenbaarlijk slaan.

— Vervloekt,

Vraag gratie, laffe lafaard!

Huilend zoekt

Ceelke zijn arm te houden.

— Hoor hem steenen

Dien blaasbalg.

— Heere, och Heere, menschen, volk!

Haar schrille snijdt door het koren, ijslijk.

Daar verre zingen zij.

Plots woelt zich Krelis los, en zwart, afgrijslijk,

Hij richt zich, dreigend. Flikk'rend straalt een dolk

Omhoog, en

— Ceelke, God! ik ben gesteken!

Dolf zwijmelt achterover, zwaar. Ceel vangt

Hem in heur armen. 't Stroomt gelijk een beke

Lauw bloed van hem en stolt in koude leken

Op hare handen.

— Moord, moord, moord!

Zij hangt

Om hem en tast op zijne bloote borst

De wijde wonde, 't bloedt zoo!

— O mijn lief!

Krelis springt op,

— Hij ligt er, he? Dat dorst

Mij slaan, mardjee! Heeft hij genoeg, uw lief?

— O Ceelke, 'k sterve... houd mij vaster... houd...

Zij perst haar mond op zijnen mond, uitzinnig

Van smert, en kust hem, kust hem duizendvoud.

— Niet sterven, Dolf. Ik min u innig, innig!

Mijn kind, mijn Dolfke toch. Zijn mond is koud.

God, hij is dood, dood, dood! Mijn jongen!

Kermend

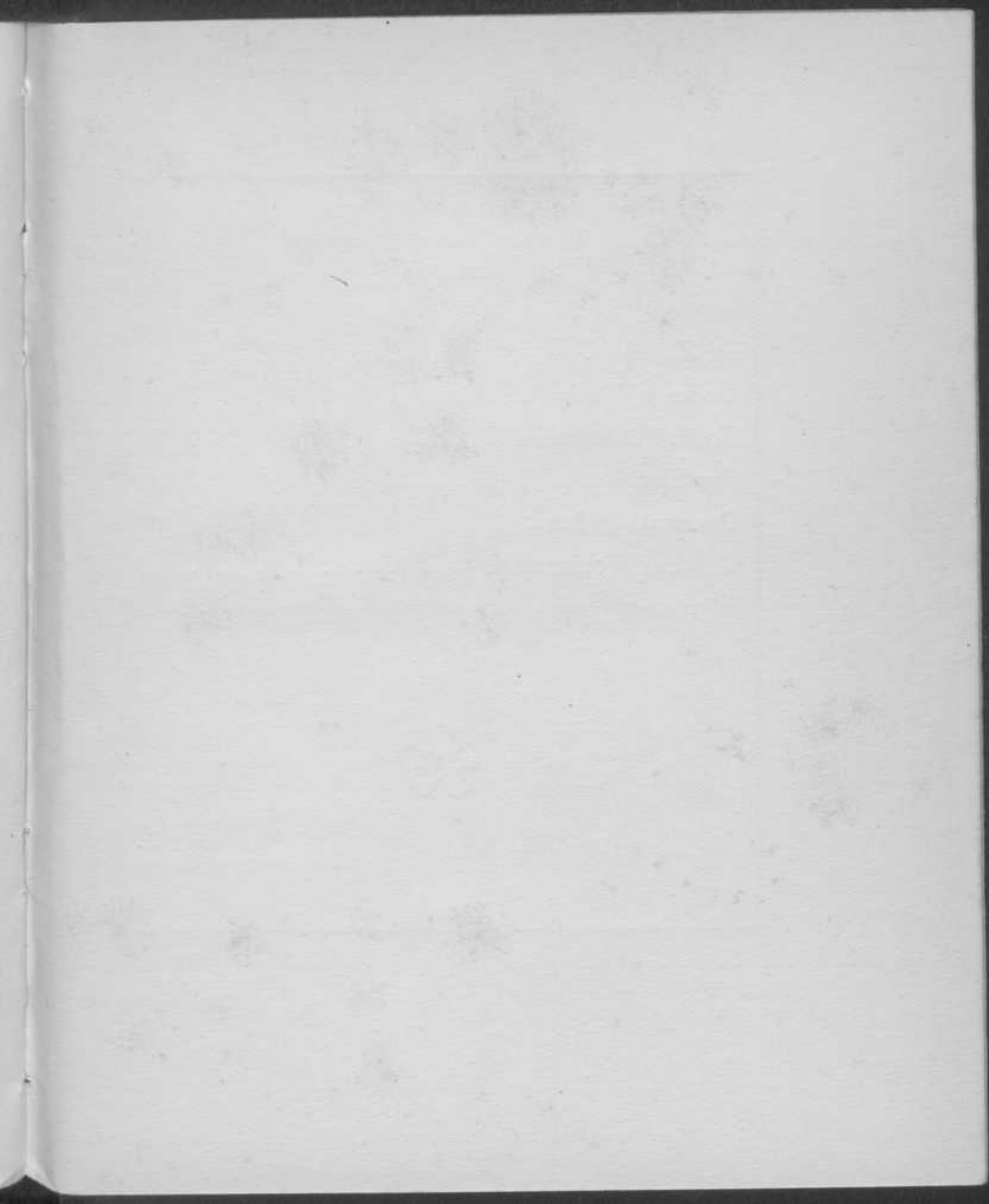
En huilend zit zij 't lieve lijk omarmend.
— Zoo goed, zoo jong, en al vermoord! Moord, moord!
— Schreeuw luider op, ze en hebben 't niet gehoord!
Laat ze maar komen aan mijn vel; ik steke
Ze dood lijk hem! Ik heb een mensch vermoord,
Ik, Krelis, god, en 'k zal er nog al breken!
Hij zwierelzwijsmelt door het krijschend koren,
En vloekend zwerft in zwarten nacht verloren.
Lief Ceelke zoent haar lieveling.

— Moord, moord!...

Daar verre zingen zij en dansen voort.



(11017)



INHOUD.

	Bladz.
De Zaaier	1
Onder 't Wieden	10
Zondagachternoen	22
Sint Elooï	30
Overtrokken Lucht	47
Op den Weefstoel	53
Slijttijd.	60



1936

709

